

Uitspraak op het beroep van [X], wonende te [...]

1. De procedure

- 1.1 Bij brief van 8 februari 2018 heeft [X] beroep ingesteld bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna: het generale college) tegen de uitspraak van 2 februari 2018 van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen [...] (hierna: het regionale college).
- 1.2 In zijn uitspraak heeft het regionale college het bezwaar van [X], inhoudend een klacht met betrekking tot de manier waarop de fusie in de betreffende kerkelijke gemeente plaatsvindt, niet-ontvankelijk verklaard.
- 1.3 Omdat het generale college direct van oordeel is dat de uitspraak van het regionale college bevestigd dient te worden heeft het er vanaf gezien de kerkenraad van de Protestantse gemeente [...] om verweer te vragen.

2. De beoordeling

- 2.1 Op grond van ordinantie 12-3-1 kan iemand die is ingeschreven in een van de registers van de gemeente, zich bezwaard gevoelend door een besluit van een kerkenraad, bezwaar indienen bij het regionale college.
- 2.2 Het regionale college constateert dat [X] zijn lidmaatschap van de Protestantse gemeente [...] heeft opgezegd en is uitgeschreven uit de registers van de Protestantse Kerk in Nederland voordat het regionale college zich een beeld heeft kunnen vormen van de aard en achtergrond van het bezwaar. Daarmee is – naar het oordeel van het regionale college – het belang van bezwaarde met betrekking tot het ingediende bezwaarschrift weggefallen.
- 2.3 In beroep voert [X] aan dat hij zijn lidmaatschap heeft opgezegd per 7 januari 2018, ruimschoots na het indienen van het bezwaar, dat op 29 november 2017 plaatsvond. Om die reden is [X] van mening dat het bezwaarschrift inhoudelijk behandeld dient te worden.
- 2.4 Het generale college ziet hierin geen aanleiding [X] alsnog ontvankelijk te verklaren. Zoals het regionale college terecht heeft overwogen zijn degenen die zijn ingeschreven in een van de registers van de gemeente gerechtigd bezwaar in te dienen tegen besluiten van kerkelijke lichamen als de bezwaarde meent door dit besluit in zijn werkelijk belang of in zijn kerkelijke verantwoordelijkheid te zijn getroffen. Met de uitschrijving is er geen sprake meer van een werkelijk belang of een kerkelijke verantwoordelijkheid. Het achteraf vaststellen van 'gelijk' of 'ongelijk' is geen belang dat voortzetting van een procedure rechtvaardigt. De uitspraak van het regionale college dient dan ook te worden bevestigd.

3. De beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- bevestigt de uitspraak van het regionale college en verklaart het beroep daartegen ongegrond;
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de kerk komen.

Aldus gewezen op 15 maart 2018

door mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mr. ing. M. Mouthaan (secretaris), mr. C. Kool, mevrouw mr. C.I.H. Kerstens-Fockens, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff en P.C. Slootweg.

Uitspraak op het beroep van [V.], [O.] en [E.]

1. De procedure

- 1.1. Het generale college heeft kennis genomen van:
 - a) de uitspraak waarvan beroep, van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de provincie Zuid-Holland, gedaan en verzonden op 26 maart 2018. Daarbij wees het regionale college af het bezwaar van appellanten tegen het besluit van de algemene kerkenraad van de [A] gemeente te [X] van 21 december 2017 tot vereniging van de [A] gemeente te [X] met de [B] kerk te [X];
 - b) het beroepschrift van appellanten gedateerd 9 april 2018, met bijlagen;
 - c) het verweerschrift van de kerkenraad gedateerd 3 mei 2018;
 - d) de reactie, gedateerd 31 mei 2018, van appellanten op het verweerschrift, met bijlage; en
 - e) de stukken die het regionale college het generale college heeft doen toekomen.
- 1.2. Op 3 juli 2018 heeft een hoorzitting plaatsgevonden waarbij aanwezig waren (i) de appellanten [V.] en [E.], bijgestaan door mr. dr. [K.] (advocaat), en (ii) voor verweerder ds. [B.] (preses), ds. [S.] (assessor), [R.] (voorzitter van het college van kerkrentmeesters) en [M.] (raadsman).

2. De feiten

- 2.1. Gelet op wat partijen hebben aangevoerd en de overgelegde stukken gaat het generale college uit van de volgende feiten die voor de beoordeling van het beroep van belang zijn.
- 2.2. De [A] gemeente te [X] bestaat uit drie wijkgemeenten: [1], [2] en [3]. [1] en [2] kunnen gerekend worden tot de kring van de Gereformeerde Bond. Zij hanteren de klassiek-gereformeerde liturgie en de Herziene Statenvertaling. Zij wijzen de zegening van levensverbintenissen anders dan een huwelijk van man en vrouw af en alleen mannelijke lidmaten zijn verkiesbaar tot ambtsdrager. [3] verschilt op een aantal van de hiervoor genoemde punten van [1] en [2]. [3] vormt met de [B] kerk een federatie genaamd [Z].
- 2.3. De predikant van [Z], ds. [Y], is betrokken bij de groep Vrienden van Sabeel die kritisch is over de staat Israël.

3. Gronden van het beroep en het verweer

- 1.1. Appellanten zijn van mening dat verweerder bij het nemen van het bestreden besluit niet de vereiste zorgvuldigheid in acht heeft genomen en evenmin in redelijkheid – bij afweging van de betrokken belangen – tot dat besluit had kunnen komen.
- 1.2. Zij voeren daartoe aan dat:
 - a) de plaatselijk vereiste vergadering van alle ambtsdragers niet bijeen is geweest; en
 - b) verweerder het bestreden besluit niet goed voorbereid heeft. Dat blijkt onder meer uit de plotseling geconstateerde fiscale problematiek. Verder is ten onrechte naar gemeenteleden de indruk gewekt dat samengaan noodzakelijk is en door de landelijke Kerk afgedwongen kon worden. Ten slotte heeft verweerder verzuimd te onderzoeken of het fundament voor het samengaan wel deugdelijk is.
- 1.3. Wat het fundament betreft, stellen appellanten het volgende. De vereniging impliceert volgens hen een welbewuste en vrijwillige aanvaarding door [1] en [2] van de opvattingen van [3] en de [B] kerk. Appellanten noemen in dit verband nadrukkelijk het door de predikant van Kerk [Z] uitgedragen Israël-standpunt. Dit is anders dan de bestaande situatie waarin de opvattingen van [3] door [1] en [2] worden gedoogd. Appellanten vrezen voorts dat de identiteit van [1] en [2] binnen de nieuw te vormen gemeente zal vervagen. Verweerder heeft, volgens appellanten, geen garanties daartegen geboden, zelfs niet daarover gesproken. Ten slotte heeft verweerder kennelijk verzuimd voor [1] en [2] minder ingrijpende alternatieven te onderzoeken, zoals een samengaan van [3] en de [B] kerk na afsplitsing van [3] of een federatie van de [A] gemeente te [X] met de [B] kerk om tijd te creëren om de betrokken geloofsgemeenschappen naar elkaar toe te laten groeien en aan elkaar te laten wennen.
- 1.4. Verweerder heeft aangevoerd dat de zogenoemde mijlpaalvergaderingen vergaderingen waren van alle ambtsdragers. Dus is voldaan aan de plaatselijk geldende verplichting tot het houden van een vergadering van alle ambtsdragers. Voorts betwist verweerder dat de fiscale problematiek eerder aan het licht had behoren te komen. Pas na het bestreden besluit is gebleken dat de Belastingdienst een ander standpunt had ingenomen. Verweerder wijst er verder op dat de

Belastingdienst dit standpunt inmiddels weer heeft verlaten zodat het praktisch belang ervan verweerder ontgaat. Verweerder stelt dat het besluitvormingsproces zeer zorgvuldig is verlopen. De gemeente is diverse keren geïnformeerd door publicaties in de [xx] Kerkbode en de website maar ook gehoord tijdens gemeenteavonden. Daarnaast wijst verweerder op de door hem gehouden individuele gesprekken, de zogenoemde huiskamergesprekken, waaraan volgens verweerder ook appellanten deelgenomen hebben. Voorts stelt verweerder dat appellanten op uitnodiging in de vergaderingen van de algemene kerkenraad en de wijkkerkenraden aanwezig zijn geweest om aldaar hun bezwaren kenbaar te maken en met alle kerkenraadsleden te bespreken. Verweerder is verder van mening dat de afzonderlijke wijkgemeenten ook na de vereniging een eigen identiteit kunnen behouden en verantwoordelijk kunnen blijven voor hun eigen beleid. Verweerder stelt dat noch de [B] kerk noch [3] een Israël-standpunt heeft. Het standpunt van ds. [Y] moet onderscheiden worden van dat van de wijkgemeenten. Verweerder stelt ook dat [3] niet wil afsplitsen van de [A] gemeente te [X] om los van die gemeente samen te gaan met de [B] kerk. Ten slotte ziet verweerder geen (wezenlijke) toegevoegde waarde in de door appellanten genoemde federatie van de [A] gemeente te [X] en de [B] kerk ten opzichte van de bestaande federatie van [3] en de [B] kerk.

2. Beoordeling

- 2.1. Zoals het regionale college terecht heeft overwogen, behoren verschillen in omgang met Schrift en Belijdenis tot het domein van de afzonderlijke wijkkerkenraden. Uit ordinantie 4-7-1 en 4-7-2 van de kerkorde blijkt dat de door appellanten genoemde verschilpunten behoren tot het arbeidsveld van wijkkerkenraden, tenzij zij deze zelf toevertrouwen aan de algemene kerkenraad. Dit laatste is in dit geval niet gebleken. Het arbeidsveld van de wijkkerkenraden omvat (i) de zorg voor de dienst van Woord en sacramenten, (ii) het leiding geven aan de opbouw van de wijkgemeente in de wereld, (iii) de zorg voor de missionaire, diaconale en pastorale arbeid, (iv) het vaststellen van het beleidsplan ter zake van het leven en werken van de wijkgemeente en de geestelijke vorming en (v) het bevorderen ter plaatse van de gemeenschap van de kerken. Naar het oordeel van het generale college hebben appellanten niet aannemelijk gemaakt dat in dit geval desondanks door de vereniging zodanige risico's ontstaan dat het belang van [1] en [2] vergt dat verweerder garanties biedt tegen identiteitsvervaging. De genoemde kerkordebepalingen bieden de nodige waarborgen.
- 2.2. Wat het door appellanten genoemde Israël-standpunt van ds. [Y] betreft, overweegt het generale college het volgende. Appellanten hebben niet aannemelijk gemaakt dat Kerk [Z] een dergelijk standpunt zelf uitdraagt, wat daar verder ook van zij. Naar het oordeel van het generale college had het regionale college alleen al daarom wat dit betreft niet tot het oordeel behoren te komen dat verweerder - bij een afweging van de betrokken belangen - in redelijkheid niet tot het bestreden besluit had kunnen komen.
- 2.3. Appellanten hebben evenmin aannemelijk gemaakt dat de onjuiste indruk dat de vereniging door de landelijke Kerk afgedwongen had kunnen worden van wezenlijke betekenis is geweest voor het besluitvormingsproces. Het generale college vindt daarin eveneens geen grond de uitspraak van het regionale college te vernietigen.
- 2.4. Uit het voorgaande volgt dat het generale college van oordeel is dat het beroep ongegrond is. Wat appellanten verder aangevoerd hebben tegen het oordeel van het regionale college en (de voorbereiding van) het bestreden besluit, kan, mede gelet op hetgeen verweerder daar tegenin gebracht heeft, niet tot een ander oordeel leiden.

3. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen;

- verklaart het beroep ongegrond; en
- bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de Kerk komen.

Aldus gewezen op 10 september 2018

door mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mr. ing. M. Mouthaan (secretaris), mr. C. Kool, mw mr. E.F. Lagerwerf-Vergunst, ds. H.J.J. Radstake en ds. R.H. Knijff.

HET GENERALE COLLEGE VOOR DE BEHANDELING VAN BEZWAREN EN GESCHILLEN IN DE PROTESTANTSE KERK IN NEDERLAND

04/18

Uitspraak op het beroep van [V/], [VV], [Q.] en [QM.], allen wonende te [B.] (hierna: te noemen appellanten)

1. De procedure

- 1.1. Bij brief van 6 juni 2018, met bijlagen, bij het generale college per post binnengekomen op 8 juni 2018, hebben appellanten beroep ingesteld tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zuid-Holland van 11 mei 2018, verzonden op 12 mei 2018, nr 2018-206 A/B en 2016-208 A/B.
- 1.2. Omdat het generale college reeds dadelijk tot een uitspraak kon komen, is ervan afgezien de algemene kerkenraad van de [A.] gemeente te [B.] te vragen om een reactie op het beroepschrift.

2. De uitspraak van het regionale college

- 2.1. Het regionale college heeft appellanten niet-ontvankelijk verklaard in hun bezwaar met betrekking tot het besluit van de algemene kerkenraad om ds. [D.], werkzaam als predikant in de gemeente [B.], niet volgens het bekend gemaakte preekrooster te laten preken op 31 december 2017 en op 7 januari en 4 februari 2018.
- 2.2. Het regionale college heeft daartoe - voor zover hier van belang - overwogen dat appellanten geen procesbelang hebben bij een oordeel over de rechtmatigheid van de besluiten van de kerkenraad nu de genoemde diensten inmiddels zijn gehouden en daarin andere predikanten zijn voorgegaan. Voorts heeft het regionale college overwogen dat voor zover appellanten beogen met de bezwaarprocedure een rehabilitatie van ds. [D.] te bereiken deze rehabilitatie niet als een werkelijk belang van appellanten kan worden beschouwd.

3. Beoordeling

- 3.1. Het generale college sluit zich geheel aan bij het oordeel van het regionale college appellanten in hun bezwaar niet-ontvankelijk te verklaren alsmede bij de gronden waarop dit oordeel berust. Hetgeen appellanten dienaangaande in beroep hebben aangevoerd leidt niet tot een ander oordeel. Voor zover appellanten nog aanvoeren dat het regionale college niet is ingegaan op hun bezwaar inzake de losmakingsprocedure merkt het generale college op dat het regionale college met betrekking tot een procedure ingevolge ordinantie 3-20 niet bevoegd is, maar het generale college voor de ambtsontheffing, en derhalve met betrekking tot eventuele onzorgvuldigheden in die procedure geen oordeel mag geven.
- 3.2. Uit het vorenstaande volgt dat het regionale college appellanten terecht in hun bezwaar niet-ontvankelijk heeft verklaard. Het beroep van appellanten moet dan ook ongegrond worden verklaard.

4. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen

- verklaart het beroep van appellanten ongegrond;
- bevestigt de aangevallen uitspraak voor zover aangevochten;
- bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de Kerk komen.

Aldus gewezen op 27 juli 2018

door mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mr. ing. M. Mouthaan (secretaris), mr. C. Kool, mw mr. E.F. Lagerwerf-Vergunst, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff, dhr P.C. Slotweg.

Uitspraak op het beroep van [X] te [Y]

1. De procedure

- 1.1. Bij e-mail van 22 juni 2018 heeft [X] (hierna: appelland) beroep ingesteld tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen [...] van 24 mei 2018, nr 2018-211.
- 1.2. Omdat het generale college reeds dadelijk tot een uitspraak kon komen, is ervan afgezien de algemene kerkenraad van de Hervormde gemeente [Z] te vragen om een reactie op het beroepschrift.

2. De uitspraak van het regionale college

- 2.1. De uitspraak, waarvan beroep, betreft een door appelland ingediend bezwaarschrift tegen het besluit van de algemene kerkenraad van 27 februari 2018 waarbij is besloten dat de door appelland geoffreerde werkzaamheden aan het orgel niet aan hem worden gegund. Het regionale college heeft daartoe overwogen dat appelland lid is van de Protestantse gemeente [Y] en in de registers van die gemeente is ingeschreven. Omdat appelland niet is ingeschreven in de registers van de Hervormde gemeente [Z] is hij op grond van ordinantie 12-3-1 niet-ontvankelijk verklaard in zijn bezwaar.

3. Beoordeling

- 3.1. Appelland voert aan dat hij is ingeschreven in een van de registers van de Protestantse gemeente [Y]. Ordinantie 12-3-1 kent niet het vereiste dat degene die bezwaar maakt tegen een besluit van een kerkelijk lichaam dient te zijn ingeschreven in een register van de gemeente waartoe dat betreffende kerkelijke lichaam behoort, aldus appelland.
- 3.2. Het generale college volgt appelland hierin niet. Ordinantie 12-3-1 bepaalt dat de bezwaarde door het door hem aangevochten besluit in zijn werkelijk belang of in zijn kerkelijke verantwoordelijkheid moet zijn getroffen. Appelland behoort niet tot de Hervormde gemeente [Z]. Hij is dan ook niet in zijn werkelijk belang of kerkelijke verantwoordelijkheid jegens die gemeente getroffen. Het feit dat appelland in zijn hoedanigheid van orgelmaker het uitvoeren van werkzaamheden aan het orgel van genoemde gemeente niet is gegund, maakt niet dat appelland als belanghebbende in de zin van ordinantie 12-3-1 moet worden aangemerkt. In dit verband merkt het generale college - ten overvloede - nog op dat de kerkelijke rechter niet bevoegd is te beslissen in privaatrechtelijke kwesties. Het beslissen in dergelijke geschillen behoort tot de exclusieve competentie van de burgerlijke rechter.
- 3.3. Uit het vorenstaande volgt dat het regionale college appelland terecht in zijn bezwaar niet-ontvankelijk heeft verklaard. Het beroep van appelland moet dan ook ongegrond worden verklaard.

4. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen

- verklaart het beroep van [X] ongegrond;
- bevestigt de aangevallen uitspraak van het regionale college;
- bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de Kerk komen.

Aldus gewezen op 27 juli 2018 door

mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mr. ing. M. Mouthaan (secretaris), mr. C. Kool, mw mr. E.F. Lagerwerf-Vergunst, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff, dhr P.C. Slootweg.

Uitspraak op het beroep van ds. [D] te [...]

1. De procedure

- 1.1 Bij op 22 juni 2018 bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de Protestantse Kerk in Nederland (het generale college) ingekomen beroepschrift heeft de predikant beroep ingesteld tegen de uitspraak van het generale college voor de ambtsontheffing in de Protestantse Kerk in Nederland (het GCA) gedaan op 24 mei 2018.
- 1.2 In zijn uitspraak oordeelt het GCA op grond van ordinantie 3-20 van de kerkorde dat de predikant wijkgemeente [nr], [K] (de gemeente) van de Protestantse gemeente [...], niet langer met stichting kan dienen. Voorts bepaalt het GCA op grond van ordinantie 3-20-2 dat de predikant een termijn wordt verleend van zes maanden, tot 1 december 2018, binnen welke hij zich naar dat oordeel kan voegen. Het beroep ziet alleen op deze termijn.
- 1.3 De wijkkerkenraad (hierna: de kerkenraad) heeft op het beroepschrift gereageerd.
- 1.4 Het generale college heeft kennisgenomen van de stukken die het GCA hem heeft doen toekomen.
- 1.5 Op 4 september 2018 heeft een hoorzitting plaatsgevonden waarbij aanwezig waren (i) de predikant, bijgestaan door mr. [M], (ii) voor de kerkenraad ds. [P] (preses) en [L] (lid moderamen) en (iii) voor het breed moderamen van de classis [...] [X](lid van het breed moderamen).

2. De feiten

- 2.1 Gelet op hetgeen over en weer is aangevoerd en de overgelegde stukken gaat het generale college uit van de volgende feiten die voor de beoordeling van het beroep van belang zijn.
- 2.2 De predikant is sinds 24 augustus 2013 verbonden aan de gemeente.
- 2.3 Tijdens de reguliere visitatie op 19 januari 2016 zijn door visitatoren van het regionale college voor de visitatie [...] (het RCV) drie problemen geconstateerd:
 - a. het verschil in opvatting tussen de predikant en de kerkenraad rond het accepteren en vormgeven van de veelkleurigheid, vastgelegd in het aangenomen beleidsplan;
 - b. door de systemische manier van werken en de opvatting over de opstandingsleer van de predikant, maakten meerdere mensen uit de gemeente gebruik van het voorkeurslidmaatschap en stapten over naar een andere wijkgemeente; en
 - c. er was een spanningsveld rond de bespreking van deze zaken tussen kerkenraad en predikant.
- 2.4 In mei 2016 is de andere aan de gemeente verbonden predikant met emeritaat gegaan en niet vervangen. Vanaf dat moment is de werkbelasting van de predikant toegenomen. Hij heeft last gekregen van burnoutklachten.
- 2.5 In februari 2017 is de predikant voor 75% arbeidsongeschikt verklaard. In juni 2017 is de predikant volledig arbeidsongeschikt verklaard. In de tweede helft van 2018 heeft op verzoek van de kerkenraad visitatie plaatsgevonden. Volgens de arboarts is de predikant sinds 1 januari 2018 niet

meer arbeidsongeschikt. Het BM-CV heeft de predikant met ingang van 10 januari 2018 op grond van ordinantie 3-19 vrijstelling van werkzaamheden verleend voor een periode van een jaar.

3. Gronden van het beroep

3.1 Het beroep betreft uitsluitend de door het GCA op grond van ordinantie 3-20-2 bepaalde termijn van zes maanden. De predikant heeft het generale college verzocht een langere termijn van elf maanden te bepalen gelet op zijn persoonlijke omstandigheden. Daartoe heeft de predikant, verkort weergegeven, het volgende aangevoerd:

3.1.1 De houding en opstelling van de kerkenraad en zijn voorzitter alsmede de manier waarop het visitatietraject is verlopen, hebben een grote impact op hem gehad. Februari 2017 is voor hem een moeilijke periode geweest, waarin hij kwetsbaar was. Toch heeft de kerkenraad toen van hem verlangd dat hij zich op de invulling van zijn predikantschap zou bezinnen, ondanks dat hij uitdrukkelijk heeft aangegeven dat hij daar op dat moment geen geestelijke ruimte voor had. De voorzitter heeft toen toch aangedrongen op een gesprek en dat heeft plaatsgevonden. Tijdens dat gesprek heeft de voorzitter gezegd dat er een brief aan de arboarts zal worden verzonden met daarin opmerkingen van de kerkenraad. Daarna heeft de voorzitter de arboarts aangeschreven en de problematiek uitgebreid uiteengezet. In totaal heeft de voorzitter vier brieven verzonden aan de arboarts.

3.1.2 De predikant is erg geschrokken van de eerste brief van de voorzitter aan de arboarts. Ten eerste was de predikant het niet eens met de weergave van de problematiek. Ten tweede vond hij de inhoud van deze brief ongepast omdat de arboarts onder druk wordt gezet om te adviseren dat hij niet goed functioneerde, dat hij verantwoordelijk is voor de problematiek en dat hij een bijdrage aan een oplossing moet leveren. Daarnaast was ook de timing hoogst ongelukkig omdat bij de predikant grote spanningsklachten waren vastgesteld en hij dus, zoals hiervoor vermeld, op dat moment kwetsbaar was.

3.1.3 De visitatie heeft niet correct plaatsgevonden. Visitatoren hebben zich niet onafhankelijk gedragen. Zij hebben nauwe betrokkenheid bij de voorzitter laten blijken. Van een vergadering tussen de kerkenraad en de visitatoren is door de voorzitter en visitatoren gezamenlijk een verslag opgesteld. Verder heeft de predikant gewezen op de omstandigheid dat de visitatoren het gesprek met hem aanvankelijk (totdat de predikant zich daartegen verzette) in aanwezigheid van twee kerkenraadsleden wilden voeren. Dat terwijl visitatoren zonder de predikant met kerkenraadsleden spraken. Ook hebben visitatoren een paragraaf toegevoegd in een brief van de voorzitter aan de arboarts. Door de predikant is in september 2017 het vertrouwen in visitatoren opgezegd. Het moderamen van het RCV heeft evenwel besloten dat visitatoren door konden gaan met hun werkzaamheden. Visitatoren hebben wel aan de predikant excuses aangeboden voor hun toevoeging aan de brief van de voorzitter aan de arboarts.

3.1.4 De predikant is de mogelijkheid ontnomen om zich in verbinding te stellen met de gemeente waardoor de kans op zijn terugkeer is verkleind.

- 3.1.5 De voorzitter van de kerkenraad, die zelf ook predikant is en in de gemeente voorgaat, heeft zich inhoudelijk en praktisch met het predikantschap bemoeid. De predikant voelt zich afgeserveerd vanwege zijn methodische visie op pastoraat.
- 3.1.6 Als de termijn niet wordt verlengd loopt de predikant een ambtsjubileumpremie mis, van naar schatting €2.700, die bij het bereiken van vijftientig dienstjaren toegekend wordt.
- 3.1.7 Het GCA heeft de beslissing om de termijn van ordinantie 3-20-2 te bepalen op zes maanden onvoldoende gemotiveerd en onvoldoende rekening gehouden met de duur van de verbintenis van de predikant met de gemeente en zijn vierenzestigjarige leeftijd. Door zijn leeftijd komt hij niet meer in aanmerking voor een beroep.
- 3.1.8 De financiële positie van de gemeente staat niet aan verlenging van de termijn in de weg.
- 3.2 De kerkenraad heeft verweer gevoerd, verkort weergegeven:
- 3.2.1 De gemeente heeft al veel kosten gemaakt in samenhang met deze kwestie: in de 22 maanden van februari 2017 tot en met november 2018 hebben deze kosten ongeveer €175.000 bedragen, terwijl de predikant gedurende die periode slechts zes maanden gedeeltelijk heeft gewerkt. Door de ziekte van de predikant (vanaf februari 2017) en vrijstelling van werkzaamheden (vanaf januari 2018), heeft de gemeente bijstand in het pastoraat nodig gehad. Daarvoor zijn respectievelijk een emerita (40%) en een predikant zonder vaste gemeente (50%) aangetrokken op kosten van de gemeente. De kerkenraad schat de kosten voor de gemeente van de door de predikant bepleite termijnverlenging op €45.000. De kerkenraad acht dit disproportioneel. De gemeente heeft al genoeg betaald terwijl daar weinig of niets tegenover stond.
- 3.2.2 De kerkenraad heeft gesteld dat de leeftijd van de predikant zijn inzetbaarheid niet in de weg staat.
- 3.2.3 De kerkenraad heeft rekening gehouden met de kwetsbaarheid van de predikant. De kerkenraad heeft bij de arboarts bepleit om hem 100% arbeidsongeschikt te verklaren en de predikant is in 2017 twee keer met vakantie gegaan. De kerkenraad heeft steeds overleg gezocht met de predikant maar hij leverde daar geen bijdrage aan.
- 3.2.4 De kerkenraad heeft erop gewezen dat ook de gemeente beschadigd is in het proces dat tot losmaking heeft geleid.

4. De beoordeling

- 4.1 Ordinantie 3-20-2 bepaalt dat als het GCA van oordeel is dat de betreffende predikant de gemeente niet langer met stichting kan dienen, het GCA een termijn bepaalt van ten minste drie en ten hoogste twaalf maanden binnen welke de predikant de gelegenheid heeft zich door het aanvaarden van een beroep of door een verzoek om ontheffing van de werkzaamheden dan wel van het ambt naar dit oordeel te voegen.
- 4.2 Het GCA heeft bij de vaststelling van de termijn in de zin van ordinantie 3-20-2 op goede gronden acht geslagen op de volgende aspecten:
- (i) de duur van de verbintenis tussen predikant en gemeente,

- (ii) de persoonlijke omstandigheden en gezinsomstandigheden van de predikant en
 - (iii) de financiële situatie van de gemeente.
- 4.3 Bij het bepalen van een termijn tussen drie en twaalf maanden dient het GCA de daarbij betrokken belangen van de gemeente en de predikant tegen elkaar af te wegen. Bij die afweging komt het GCA enige ruimte toe. De hoogte van het wachtgeld mag echter niet betrokken worden bij de termijnbepaling. Deze is reeds in aanmerking genomen in de uitvoeringsbepalingen als bedoeld in de artikelen 29-1 van de generale regeling rechtspositie predikanten. In het algemeen kunnen geen zware eisen gesteld worden aan de motivering van de uitkomst van de afweging omdat deze berust op een belangenafweging die zich naar haar aard moeilijk laat motiveren (vgl. GCBG 18/15).
- 4.4 Bij het vaststellen van de termijn worden verder de volgende uitgangspunten gehanteerd.
- 4.4.1 De duur van de verbintenis tussen predikant en gemeente
- Het aantal dienstjaren in de desbetreffende gemeente kan als uitgangspunt voor de termijn worden gehanteerd waarbij het niet onredelijk is om voor elk dienstjaar gerekend tot het verzoek bedoeld in ordinantie 3-20-1 in beginsel een maand toe te kennen. De leeftijd van de predikant is in beginsel geen relevant aspect. Daarvoor geldt hetzelfde als hiervoor overwogen met betrekking tot de hoogte van het wachtgeld.
- 4.4.2 De persoonlijke omstandigheden van de predikant
- De vraag naar het aandeel van de betrokkenen in het ontstaan van de gerezen spanningen speelt geen rol bij de beslissing op de vraag of een predikant de gemeente nog met stichting kan dienen. En in beginsel evenmin bij het bepalen van de termijn van ordinantie 3-20-2. Een uitzondering kan gemaakt worden voor zeer bijzondere omstandigheden zoals die welke aanleiding kunnen geven tot een nader onderzoek naar de vraag of de desbetreffende predikant enige gemeente met stichting kan dienen.
- 4.5 Het generale college kan zich voorstellen dat in de beleving van de predikant de voorzitter van de kerkenraad en de visitatoren in het losmakingsproces een ongelukkige rol hebben gespeeld. Het college constateert dat met een termijn van zes maanden reeds een langere termijn is vastgesteld dan het aantal dienstjaren in de gemeente in principe zou vereisen. Wanneer de termijn van zes maanden op 1 december 2018 verstrijkt, is de predikant al meer dan tien maanden geleden vrijgesteld van werkzaamheden. Hieruit volgt dat de predikant ruim de tijd heeft gehad om zich voor te bereiden op zijn losmaking. Ten slotte staan de hoogte van de jubileumpremie en de niet betwiste (meer)kosten voor de gemeente niet in een redelijke verhouding tot elkaar. Alles afwegende is het generale college van oordeel dat het GCA de termijn in de zin van ordinantie 3-20-2 in redelijkheid heeft kunnen vaststellen op 6 maanden.
- 4.6 Het generale college zal daarom het beroep ongegrond verklaren.
5. Beslissing
- Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:
- verklaart het beroep van de predikant ongegrond; en

- bepaalt dat de kosten van behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, komen voor rekening van de Kerk.

Aldus gewezen op 18 september 2018

mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mr. ing. M. Mouthaan (secretaris), mw mr. C.I.H. Kerstens-Fockens, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff en P.C. Slotweg.

Uitspraak op het bezwaar van [appellant] te [woonplaats], de [gemeente] te [plaatsnaam] en de [wijkgemeente] te [plaatsnaam] (hierna: appellanten)

1. De procedure

- 1.1. Bij op 26 juni 2018 per e-mail bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de Protestantse Kerk in Nederland ingekomen bezwaarschrift met bijlagen hebben appellanten een bezwaar ingediend. Het bezwaar richt zich, na gedeeltelijke intrekking ervan, tegen de financiële steun die de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland, handelend onder de naam Kerk in Actie, verleent aan [naam organisatie] (hierna: [de organisatie]).
- 1.2. Bij brief van 15 januari 2019 heeft de dienstenorganisatie op het bezwaarschrift gereageerd.
- 1.3. Op 16 mei 2019 heeft een hoorzitting plaatsgevonden waarbij aanwezig waren namens appellanten [appellant] (hierna: [appellant]) en namens de dienstenorganisatie [naam] (directeur), [naam] (manager Kerk in Actie) en [mr. naam].

2. De feiten

- 2.1. [appellant] is lid van de Protestantse Kerk in Nederland.
- 2.2. Begin 2017 heeft [appellant] bemerkt dat Kerk in Actie [de organisatie] financieel steunt.
- 2.3. Op 14 juli 2017 heeft [appellant] over zijn klacht daartegen een gesprek gevoerd met een medewerker van Kerk in Actie die hem tijdens dat gesprek heeft medegedeeld dat Kerk in Actie de financiële steun niet zal staken.
- 2.4. Op 16 januari 2018 heeft [appellant] navraag gedaan bij het secretariaat van het generale college waar hij bezwaar kan maken tegen de financiële steun aan [de organisatie] door Kerk in Actie.

3. Het bezwaar en verweer

- 3.1. Appellanten hebben het volgende aan hun bezwaar ten grondslag gelegd. [De organisatie] roept actief op tot Boycot, Desinvestering en Sancties tegen de staat Israël (hierna: BDS) omdat de staat Israël geen voortgang maakt met de vredesbesprekingen met de Palestijnen. De financiële steun aan [de organisatie] door Kerk in Actie strookt om die reden niet met het beleid van de Protestantse Kerk in Nederland. Op 17 maart 2014 heeft de scribe van de generale synode overwogen dat de Protestantse Kerk in Nederland zich niet voor of tegen BDS uitspreekt. Doordat Kerk in Actie [de organisatie] financieel steunt, spreekt de Protestantse Kerk in Nederland zich uit vóór BDS.
- 3.2. De dienstenorganisatie voert onder meer als verweer dat het bezwaar te laat is ingediend en dat appellanten daarom daarin niet-ontvankelijk verklaard dienen te worden.

4. Beoordeling

- 4.1. In ordinantie 12-3-5 is bepaald dat bezwaren dienen te worden ingediend binnen dertig dagen na de dag waarop het besluit werd verzonden of na de dag waarop daarvan redelijkerwijze kennis kon worden genomen.
- 4.2. Vast staat dat [appellant] reeds begin 2017 de financiële steun aan [de organisatie] door Kerk in Actie heeft bemerkt en dat hem op 14 juli 2017 bekend werd dat deze steun voortgezet zou worden. Onder deze omstandigheden moet 14 juli 2017 worden aangemerkt als de dag waarop door [appellant] uiterlijk redelijkerwijze kennis kon worden genomen van het besluit tot financiële steunverlening aan [de organisatie] door Kerk in Actie.
- 4.3. Het op 26 juni 2018 bij het generale college binnengekomen bezwaarschrift is niet binnen dertig dagen na 14 juli 2017 ingediend, zodat de in de kerkorde voorgeschreven bezwaartermijn is overschreden. De vraag of [appellant] eerder dan 14 juli 2017 kennis heeft kunnen nemen van het bestreden besluit en, zo ja, hoe, wordt daarom in het midden gelaten.
- 4.4. Ter zitting heeft [appellant] aangevoerd dat hij niet eerder dan 26 juni 2018 bezwaar heeft gemaakt in verband met zijn gezondheid en drukke werkzaamheden. Hij heeft na het gesprek van 14 juli 2017 geen nieuwe informatie verkregen maar zich beraden hoe hij kon ageren tegen de financiële steun aan [de organisatie] door Kerk in Actie, aldus [appellant].

- 4.5. Een en ander kan evenwel niet worden aangemerkt als verschoonbare redenen voor de overschrijding van de bezwaartermijn door [appellant]. Deze termijn – en dit geldt evenzeer voor soortgelijke bezwaar- en beroepstermijnen in de kerkorde – die is voorgeschreven ten behoeve van de rechtszekerheid, dient in beginsel strikt in acht genomen te worden. De door bezwaarde vermelde feiten en omstandigheden rechtvaardigen niet het maken van een uitzondering daarop. Daaraan doet niet af dat [appellant] op 16 januari 2018 navraag heeft gedaan bij het generale college en daarna op een reactie heeft gewacht. Op 16 januari 2018 was de bezwaartermijn van dertig dagen (die inging op 15 juli 2017) reeds ruimschoots overschreden.
- 4.6. Het voorgaande leidt ertoe dat het bezwaar van [appellant] wegens termijnoverschrijding niet-ontvankelijk dient te worden verklaard. Hetzelfde geldt voor het bezwaar van de andere appellanten.

5. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen;

- verklaart appellanten niet-ontvankelijk in hun bezwaar; en
- bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de Kerk komen.

Aldus gewezen op 26 juni 2019

door mr. Th. C. van Sloten (voorzitter), mr. ing. M. Mouthaan (secretaris), mr. C. Kool, mw mr. C.I.H. Kerstens-Fockens, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff, P.C. Slootweg.

Beslissing op grond van ordinantie 12-6-2 op het verzoek van ds. [D], wonende te [...] (hierna ook: de predikant).

1. De procedure

Namens de predikant heeft mr. [M], advocaat te [...], bij e-mail van 4 juli 2018 het generale college verzocht om op grond van ordinantie 12-6-2 te beslissen welk kerkelijk lichaam bevoegd is te oordelen over de rechtsvragen die door de predikant bij evengenoemde e-mail zijn geformuleerd. Een aantal van belang zijnde stukken is bij dit verzoek gevoegd.

2. Achtergrond

- 2.1. Op grond van het verzoekschrift en bijlagen gaat het generale college uit van de volgende feiten. [D] is predikant binnen de PKN. Hij stelt dat er onduidelijkheid is omtrent zijn rechtspositie. De vraag die centraal staat is of hij thans als predikant is verbonden aan de Protestantse gemeente [X].
- 2.2. [D] is verbonden aan de Protestantse gemeente [Y] als predikant voor gewone werkzaamheden voor een deeltijdfunctie voor 60% van de werktijd.
- 2.3. Hij is beroepen door de Protestantse gemeente [X] als predikant voor gewone werkzaamheden binnen een deeltijdfunctie van 50%. Het beroep is uitgebracht voor een tijdelijke dienst van twee jaar waarbij in de beroepsbrief is opgenomen dat er geen beroep op wachtgeld kan worden gedaan. De predikant heeft dit beroep aanvaard. Door het toenmalige Breed Moderamen van de Classicale Vergadering [...] is voor dit beroep approbatie verleend. Vervolgens is [D] op 1 november 2015 in de Protestantse gemeente [X] bevestigd. De beheercommissie centrale kas predikantstraktementen heeft op 16 november 2015 aan het college van kerkrentmeesters van die gemeente laten weten dat overeenkomstig artikel 20 van de generale regeling voor de predikantstraktementen vanaf 1 november 2015 de verplichting geldt tot uitbetaling van het traktement. Door het beroep aan te nemen naar [X] voor 50% werd de werktijd in [Y] verminderd van 60 naar 50%.
- 2.4. Naderhand is door de regionale adviseur van de classicale vergadering alsmede door de classis [...] meegedeeld dat voor het beroep te [X] geen approbatie had mogen worden verleend en dat de bevestiging abusievelijk heeft plaatsgevonden. Vervolgens is met [D] een detacheringsovereenkomst gesloten, in welke overeenkomst is aangetekend dat deze overeenkomst de abusievelijk tot stand gekomen bevestiging van [D] als predikant van de Protestantse gemeente [X] vervangt. In de detacheringsovereenkomst is opgenomen dat de predikant in 50% van de volledige werktijd van 1 november 2015 tot 1 november 2017 hulpdiensten verricht. In verband met deze overeenkomst heeft de kerkenraad van de gemeente te [Y] de werktijd van de predikant uitgebreid tot 100%. De predikant heeft deze overeenkomst in juni 2016 ondertekend. Vervolgens is er een tweede detacheringsovereenkomst gesloten voor de periode tot

1 mei 2018, welke overeenkomst door de predikant in januari 2018 is ondertekend. In mei 2018 ontving de predikant een afschrift van een brief van de beheercommissie centrale kas predikantstraktementen aan het college van kerkrentmeesters van de gemeente te [Y] waarin is meegedeeld hoe de werktijden van de predikant worden gewijzigd.

3. Gestelde vragen en verzoek

3.1. [D] stelt dat het op grond van de kerkorde niet mogelijk is een predikant voor gewone werkzaamheden te beroepen in een tijdelijke dienst van twee jaren. Gelet op ordinantie 3-18-1 is [D] van opvatting dat hij is beroepen als predikant voor gewone werkzaamheden voor 50% van de werktijd voor onbepaalde tijd. Na bevestiging kan een verbintenis niet ongedaan worden gemaakt door een detacheringsovereenkomst

3.2. In het hierboven vermelde verzoek zijn de volgende vragen geformuleerd:

"Is er een verbintenis tot stand gekomen tussen cliënt en de Protestantse gemeente [X]?"

Zo ja,

1. *Wat is de aard van deze verbintenis naar kerkelijk en civiel recht en hoe dient hoe moet deze verbintenis worden gekwalificeerd?*
 - o *Is de verbintenis tot stand gekomen voor de bepaalde tijd van twee jaren of voor onbepaalde tijd?*
 - *Indien de verbintenis voor onbepaalde tijd tot stand is gekomen, is cliënt thans nog verbonden aan de Protestantse gemeente [X]?*
 - *Indien de verbintenis voor bepaalde tijd tot stand is gekomen, is deze verbintenis per 1 november 2017 geëindigd?*
2. *Kon deze verbintenis teniet worden gedaan door de gesloten detacheringsovereenkomst nadien c.q. hoe moeten deze overeenkomsten worden geduid in het licht van de Kerkorde en/of de wet?*
 - o *Zo ja, houdt dit in dat de werktijdvermindering ten gevolge van het aanvaarden van het beroep van de Protestantse gemeente [X], daarmee eveneens is komen te vervallen en cliënt derhalve thans nog voor 60% verbonden is aan de Protestantse Gemeente [Y]?*

Zo nee,

3. *Houdt dit in dat de werktijdvermindering ten gevolge van het aanvaarden van het beroep van de Protestantse gemeente [X], daarmee eveneens is komen te vervallen en cliënt derhalve thans nog voor 60% verbonden is aan de Protestantse Gemeente [Y]?"*

3.3. Vervolgens heeft de predikant zelf onderzocht welk kerkelijk lichaam bevoegd is tot het geven van een oordeel ter zake. Hij vermeldt in dit verband het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen, de commissie van beroep inzake de generale regeling rechtspositie predikanten, de kleine synode en het generale college inzake de ambtsontheffing. Hij betwijfelt of een van deze lichamen ter zake bevoegd is een oordeel te geven. Naar zijn mening is daarom sprake van een situatie waarop ordinantie 12-6-2 ziet, namelijk dat onzeker is welk kerkelijk lichaam in de voorgelegde kwestie bevoegd is. Hij vraagt, zoals in genoemde kerkordebepaling is voorzien, het generale college te beslissen welk lichaam tot oordelen bevoegd is. Hij geeft ten slotte het generale college in overweging de hierboven geformuleerde rechtsvragen zelf te beantwoorden. Hij merkt in dit verband op dat het om zeer fundamentele rechtsvragen gaat en dat het generale college van elk van de genoemde lichamen de beroepsinstantie is.

4. Beoordeling

4.1. Met de predikant is het generale college van oordeel dat het op het eerste gezicht niet duidelijk is welk kerkelijk lichaam bevoegd is inzake de hierboven onder 3 weergegeven vragen. Daarom heeft de predikant terecht het generale college verzocht met toepassing van ordinantie 12-6-2 ter zake een beslissing te geven.

4.2. Het generale college is van oordeel dat de commissie van beroep als bedoeld in artikel 42 van de generale regeling rechtspositie predikanten in dit geval het meest aangewezen kerkelijk lichaam is. Hiervoor is het volgende van belang geacht. De commissie van beroep is bevoegd te oordelen over meningsverschillen inzake de uitleg en toepassing van de generale regeling rechtspositie predikanten. De voorgelegde kwestie betreft de rechtspositie van de predikant. Voorts bevat artikel 20 van de generale regeling bepalingen omtrent de uitbetaling van het traktement. Een van de gevolgen van de omzetting van de verbintenis in een detacheringsovereenkomst, waarvan de laatste is geëindigd op 1 mei 2018, is dat het traktement van de predikant is gewijzigd. Het generale college neemt, gelet op ordinantie 3-18-1, in ogenschouw dat in het geval [D] nog immer als predikant voor gewone werkzaamheden aan de gemeente [X] is verbonden, het niet uitgesloten is dat hij in dat geval nog recht heeft op traktement en de vraag voorligt of hij in aanmerking komt voor wachtgeld wanneer deze verbintenis zou eindigen.

4.3. Het generale college ziet geen aanleiding voor inwilliging van het verzoek van de predikant om nu reeds zelf, en derhalve met voorbijgaan van de commissie van beroep, te beslissen op de door de predikant voorgelegde vragen.

5. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- beslist op grond van ordinantie 12-6-2 dat de commissie van beroep als bedoeld in artikel 42 van de generale regeling rechtspositie predikanten tot oordelen bevoegd is ter zake van de door [D] in zijn e-mail van 4 juli 2018 geformuleerde vragen;

- wijst af hetgeen overigens is verzocht.

Aldus gewezen op 13 september 2018 door

mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mr. ing. M. Mouthaan (secretaris), mr. C. Kool, mw mr. C.I.H. Kerstens-Fockens, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff en P.S. Slootweg.

1. De procedure

- 1.1. Op 23 juli 2018 heeft de advocaat mr. [M] namens de kerkenraad van de hervormde wijkgemeente [...] (hierna: de kerkenraad) bezwaar gemaakt bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het generale college) tegen het besluit van 28 juni 2018 van het moderamen van de generale synode van de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het moderamen).
- 1.2. Op 23 juli 2018 verzocht de kerkenraad aan de voorzitter van het generale college een spoedvoorziening te treffen en het besluit van het moderamen op te schorten totdat het generale college een eindbeslissing heeft genomen. Nadat het moderamen zich bij brief van 30 juli 2018 tegen dit verzoek had verweerd, heeft de voorzitter van het generale college het verzoek afgewezen bij uitspraak van 1 augustus 2018.
- 1.3. Het moderamen heeft op 19 september 2018 een verweerschrift ingediend.
- 1.4. De kerkenraad zond aan het generale college een afschrift van zijn brief van 24 september 2018 aan het moderamen.
- 1.5. De mondelinge behandeling van de zaak bij het generale college had plaats op 30 oktober 2018. Daarbij waren aanwezig namens de kerkenraad de heren [P] (ouderling), [S] (diaken), [K] (ouderling) en [M] voornoemd en namens het moderamen [L] (preses van de generale synode) en [W] preses van de voormalige classicale vergadering [...]), [T] (lid van het breed moderamen van die voormalige classicale vergadering) en mr. [G] (werkzaam op het bureau juridische zaken van de dienstenorganisatie en adviseur van het moderamen).

2. De feiten

- 2.1. De hervormde wijkgemeente [...] (hierna: de wijkgemeente) is een wijkgemeente van bijzondere aard met rechtspersoonlijkheid.
- 2.2. In november 2016 is in de gemeente een reguliere visitatie gehouden. Op grond van het verslag van die visitatie en de reactie van de kerkenraad op dat verslag vroeg het breed moderamen van de voormalige classicale vergadering [...] (hierna: het breed moderamen van de classis) een bijzondere visitatie aan voor de wijkgemeente. Die bijzondere visitatie is uitgevoerd en heeft geleid tot een tussenrapportage van 29 juli 2017 en een eindverslag van 25 oktober 2017 van de visitatoren.
- 2.3. Naar aanleiding van het eindverslag van de visitatoren had op uitnodiging van het breed moderamen van de classis een gesprek plaats tussen de wijkkerkenraad en het breed moderamen. Daarna werd tussen de wijkkerkenraad en het breed moderamen van de classis gecorrespondeerd.
- 2.4. Bij brief van 24 april 2018 verzocht het breed moderamen van de classis aan het moderamen om met toepassing van ordinantie 4-13 (oud, thans: ordinantie 4-12) van de kerkorde drie gedelegeerden aan te wijzen.

2.5. Bij het bestreden besluit van 28 juni 2018 heeft het moderamen besloten in de wijkgemeente drie gedelegeerden aan te wijzen voor de duur van twee jaar of zoveel korter als de gedelegeerden aangeven dat nodig is. Hun opdracht is om naar bevind van zaken alles te doen wat een normaal functionerende kerkenraad zou doen om een gezond gemeentelven te bevorderen.

3. De gronden van het bezwaar

De kerkenraad voert aan dat het bestreden besluit in strijd is met de kerkorde, dat bij het nemen van het besluit niet de vereiste zorgvuldigheid in acht is genomen, dat het moderamen zijn bevoegdheid als bedoeld in ordinantie 4-26-3 heeft gebruikt voor een ander doel dan waarvoor deze bevoegdheid is verleend en dat het moderamen niet in redelijkheid tot dat besluit had kunnen komen.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de kerkenraad is het besluit onbevoegd genomen omdat de kerkorde de bevoegdheid tot het aanwijzen van gedelegeerden toekent aan de generale synode, zodat het besluit tot aanwijzing niet mag worden genomen door het moderamen, ook niet op grond van ordinantie 4-26-3. Het generale college overweegt daarover het volgende, waarbij zo nodig de stellingen van partijen verder aan de orde komen.

4.2. Ordinantie 4-12 bepaalt dat de generale synode bevoegd is op verzoek van het breed moderamen van de classicale vergadering, indien het functioneren van een kerkenraad zodanig is verstoord dat daardoor het leven en werken van de gemeente worden ontwricht en indien toepassing van andere kerkordelijke mogelijkheden niet toereikend is of niet tot een oplossing heeft geleid, om gedurende een tijdvak van telkens ten hoogste twee jaar taken van de kerkenraad die niet achterwege kunnen blijven geheel of gedeeltelijk te doen verrichten door een aantal door de generale synode uit de ambtsdragers of voormalige ambtsdragers van de kerk aan te wijzen gedelegeerden, die daarbij handelen na overleg met de kerkenraad.

4.3. Uit deze bepaling volgt dat de aanwijzing van gedelegeerden een bevoegdheid is van de generale synode. Uit de geschiedenis van de totstandkoming van deze bepaling blijkt dat gekozen is om deze bevoegdheid toe te kennen aan de generale synode om daarmee tot uitdrukking te brengen dat de synode eraan te pas moet komen voor beslissingen die zo diep ingrijpen in de eigen bevoegdheden van de kerkenraad. Een dergelijke ingrijpende beslissing mag niet lichtvaardig worden genomen. De lange weg die hiervoor nodig is, garandeert ook dat een dergelijk besluit niet overhaast genomen kan worden.

4.4. Het moderamen voert aan dat de kerkorde geen bepaling bevat die uitsluit dat het moderamen het besluit neemt. Het moderamen was van oordeel dat spoed geboden was en heeft daarmee zijn beoordelingsruimte niet overschreden. Bij de totstandkoming van (thans) ordinantie 4-12 werd overwogen dat het besluit tot aanwijzing van gedelegeerden zeer zwaarwichtig is, zodat de generale synode moest beslissen. Na 16 jaar kan worden geconstateerd dat een besluit tot aanwijzing van gedelegeerden zelden wordt genomen maar als het moet worden genomen, dit kan

- zijn vanwege een gespannen of moeitevolle situatie in een gemeente, waardoor langer wachten niet verantwoord is. Het moderamen verwijst in dit verband naar ordinantie 4-26-3.
- 4.5. Het generale college volgt het moderamen hierin niet. Ordinantie 4-26-3 houdt - voor zover nu van belang - in dat het moderamen kan worden belast, onder verantwoording aan de kleine synode, met het afdoen van zaken van formele en administratieve aard en van zaken die geen uitstel gedogen. De kerkorde bevat weliswaar geen bepaling die uitsluit dat het moderamen een besluit op grond van ordinantie 4-12 neemt, doch dit enkele feit brengt evenwel niet mee dat het moderamen in dit geval in afwijking van ordinantie 4-12 bevoegd was tot het nemen van het bestreden besluit.
 - 4.6. De aanwijzing van gedelegeerden kan slechts plaatshebben indien het functioneren van de kerkenraad zodanig is verstoord dat daardoor het leven en werken van de gemeente worden ontwricht. Doorgaans zal het in dat geval wenselijk zijn dat met voortvarendheid maatregelen worden genomen om die verstoring en die ontwrichting te keren. Dat is, bij het licht van de geschiedenis van de totstandkoming van ordinantie 4-12, op zich onvoldoende om aan te nemen dat het moderamen bevoegd is tot aanwijzing van gedelegeerden te besluiten. Het moderamen heeft naar het oordeel van het generale college onvoldoende gemotiveerd dat in dit geval zich zeer bijzondere omstandigheden voordoen die grond kunnen zijn voor het oordeel dat de aanwijzing van gedelegeerden geen uitstel gedoogde tot de volgende vergadering van de generale synode. De stelling dat het moderamen zich door de noodsituatie gedrongen voelde en dat een dergelijke beslissing in de praktijk wordt genomen vanwege een gespannen of moeitevolle situatie in een gemeente is daarvoor niet toereikend.
 - 4.7. Bij de mondelinge behandeling heeft de kerkenraad onweersproken aangevoerd dat de gedelegeerden pas eind augustus 2018 een eerste gesprek hebben gehad met de kerkenraad. Zij hebben geen andere werkzaamheden verricht dan het voeren van gesprekken met de kerkenraad. Deze gang van zaken na het besluit is een aanwijzing dat bij het nemen van het besluit zich geen zeer bijzondere omstandigheden voordeden die grond konden zijn voor het oordeel dat het besluit geen uitstel gedoogde.
 - 4.8. Uit het voorgaande volgt dat het besluit van het moderamen in strijd is met de kerkorde. Zoals bij de mondelinge behandeling aan de orde kwam, kan het gebrek aan dit besluit worden geheeld doordat de generale synode het besluit van het moderamen bekrachtigt. Het is het generale college bekend dat de generale synode bijeenkomt op 15 en 16 november 2018.
 - 4.9. Het generale college zal het onderzoek heropenen en het moderamen de gelegenheid geven zich erover uit te laten of de generale synode in haar vergadering van 15 en 16 november 2018 het besluit van het moderamen heeft bekrachtigd. Indien dat naar het oordeel van het moderamen het geval is, dient het moderamen dat besluit van de generale synode over te leggen. In dat geval mag de kerkenraad daarop reageren. Indien naar het oordeel van het moderamen de generale synode zijn besluit niet heeft bekrachtigd krijgt de kerkenraad niet de gelegenheid om te reageren. Iedere verdere beslissing wordt aangehouden.

5. De beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- heropent het onderzoek,
- geeft het moderamen de gelegenheid uiterlijk op 23 november 2018 zich schriftelijk erover uit te laten of de generale synode in haar vergadering van 15 en 16 november 2018 het besluit van het moderamen heeft bekrachtigd en - indien dat naar het oordeel van het moderamen het geval is - dat besluit van de generale synode over te leggen aan het generale college onder gelijktijdige verzending van een afschrift daarvan aan de kerkenraad, als overwogen onder 4.9,
- houdt iedere verdere beslissing aan.

Aldus gewezen op 30 oktober 2018 door

mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mr. C. Kool (wnd. secretaris), mw mr C.I.H. Kerstens-Fockens, mw mr. N.J. van Vulpen-Grootjans, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff, P.C. Slootweg.

Uitspraak inzake ds. [D] (appellant), wonende te [...] en de kerkenraden van Protestantse gemeenten [X] en [Y] (verweerder)

1. De procedure

- 1.1 Bij brief van 16 augustus 2018 heeft appellant beroep ingesteld tegen de uitspraak van het generale college voor de ambtsontheffing (hierna: GCA), gedaan op 19 juli 2018.
- 1.2 Bij brief van 21 september 2018 heeft appellant de beroepsgronden aangevuld.
- 1.3 Bij brief van 13 oktober 2018 heeft verweerder op het beroepschrift gereageerd.
- 1.4 Op 30 oktober 2018 heeft een hoorzitting plaatsgevonden waarbij appellant en zijn raadsman [M] aanwezig waren, namens verweerder [P] (voorzitter kerkenraad [X]), [L] (ouderling kerkenraad [X]), [S] (voorzitter kerkenraad [Y]), [G] (ouderling-kerkrentmeester kerkenraad [Y]) en namens het breed moderamen van de classicale vergadering [...] ds. [T] en ds. [V] (voorzitter classicaal college voor de visitatie [...]).

2. Uitspraak GCA

In de uitspraak van 19 juli 2018 heeft het GCA onder andere geoordeeld dat appellant de Protestantse gemeenten te [X] en [Y] niet langer met stichting kan dienen en bepaald dat de predikant een termijn wordt verleend tot 1 november 2018 binnen welke hij zich naar het oordeel kan voegen. Tevens is bepaald dat appellant, indien hij zich niet naar dit oordeel voegt, per die datum wordt losgemaakt van de gemeenten. Daarnaast heeft het GCA het onderzoek heropend en bepaald dat het op een nader te bepalen dag en tijdstip zal worden voortgezet, teneinde te kunnen vaststellen of appellant op basis van de door de generale synode hiertoe vastgestelde criteria al dan niet nog bekwaam is om enige gemeente met stichting te dienen of in een andere functie met vrucht als predikant werkzaam te zijn (onderzoek ex ordinantie 3-21).

3. De beroepen en het verweer

- 3.1 Blijkens het beroepschrift, alsmede het verhandelde ter zitting van 30 oktober 2018, heeft appellant - verkort en zakelijk weergegeven - de volgende beroepsgronden aangevoerd.
 - 3.1.1 Voor zover het besluit tot heropening van het onderzoek in verband met een mogelijke toepassing van ordinantie 3-21 appellabel is, wenst appellant tegen dit besluit beroep aan te tekenen onder nader aan te voeren beroepsgronden.
 - 3.1.2 Het beroep richt zich niet tegen het besluit tot losmaking, maar wel tegen een aantal onjuistheden in de weergave van de feiten door het GCA, waarin in het geheel geen melding wordt gemaakt van de ziekte en het overlijden van de echtgenote van appellant, hetgeen nu

juist een belangrijke rol heeft gespeeld in de verwijdering tussen appellant en verweerder. Ook heeft het GCA ten onrechte de bezwaren die waren gericht tegen de visitatie niet behandeld. Primair wordt verzocht de zaak terug te wijzen naar het GCA, subsidiair verzoekt appellant de in beroep toegelichte bezwaren tegen de visitatie gegrond te verklaren.

- 3.1.3 Ten slotte richt het beroep zich tegen de door het GCA vastgestelde losmakingstermijn.
- 3.2 Verweerder heeft verwezen naar het bij het GCA ingediende verweer. Het generale college volstaat hier eveneens met een verwijzing naar de weergave hiervan in de uitspraak van 19 juli 2018.

4. Beoordeling

- 4.1 De beslissing van het GCA tot heropening van het onderzoek teneinde een onderzoek ex ordinantie 3-21 in te stellen is niet appellabel. Mocht het onderzoek leiden tot een besluit van het GCA om toepassing te geven aan ordinantie 3-21 dan kunnen de bezwaren daartegen in een beroep dat is gericht tegen dat besluit naar voren worden gebracht. Het onderhavige beroep is in zoverre dan ook niet-ontvankelijk.
- 4.2.1 Ingevolge artikel 8-5 van de generale regeling kerkelijke rechtspraak kunnen bezwaren gericht tegen de visitatie naar voren worden gebracht in een procedure als de onderhavige over de toepassing van ordinantie 3-20, omdat de bevindingen van de visitatie een rol kunnen spelen bij de vraag of toepassing moet worden gegeven aan voornoemd artikel. In dit geval heeft appellant zich evenwel niet verzet tegen de toepassing van dit artikel. Bij gebrek aan belang bij het beoordelen van de bezwaren tegen de visitaties heeft het GCA voorbij mogen gaan aan de bezwaren tegen de visitaties en zal het generale college dat ook doen. Ten overvloede overweegt het generale college dat de onvolkomenheden ten aanzien van de eerste visitatie zich niet hebben voorgedaan bij de tweede visitatie en daarmee naar het oordeel van het generale college afdoende zijn hersteld.
- 4.2.2 Met appellant constateert het generale college dat het GCA nauwelijks melding maakt van de ziekte en het overlijden van de echtgenote van appellant, terwijl dit blijkens het onderliggende dossier een grote rol heeft gespeeld in de gebeurtenissen die hebben geleid tot de verwijdering tussen partijen en daarmee tot de toepassing van ordinantie 3-20. Nu evenwel de toepassing van deze bepaling als zodanig niet ter discussie staat, kan ook deze constatering niet leiden tot gegrondverklaring van het beroep.
- 4.3 Ten aanzien van de losmakingstermijn overweegt het generale college dat de duur van de verbinding tussen partijen vier jaren betreft. Het aantal dienstjaren in een gemeente kan als uitgangspunt voor de termijn worden gehanteerd waarbij het niet onredelijk is om voor elk dienstjaar gerekend tot het verzoek bedoeld in ordinantie 3-20-1 in beginsel een maand toe te kennen. Daarnaast slaat het generale college acht op de persoonlijke omstandigheden van appellant. Kort na het aantreden van appellant op 24 mei 2015 is zijn echtgenote ziek geworden en na een langere periode van intensieve zorg is zij op 6 november 2017 overleden. Gedurende

deze periode is ook de verwijdering tussen partijen ontstaan, waarbij naar het oordeel van het generale college sprake is geweest van een verdrietige samenloop van omstandigheden. Het is niet onaannemelijk dat in deze periode het rouwen van appellant het bemoeilijkt heeft om verder te kijken en zich naar het oordeel van het GCA te voegen. Op deze gronden zal het generale college bepalen dat een termijn van zes maanden in acht genomen dient te worden, derhalve tot 1 februari 2019. In de door verweerder aangevoerde financiële omstandigheden ziet het generale college onvoldoende aanleiding deze termijn te verkorten.

5. Conclusie

Het generale college zal het beroep niet-ontvankelijk verklaren voor zover het is gericht tegen de beslissing tot heropening, ongegrond voor zover het is gericht tegen de toepassing van ordinantie 3-20 en gegrond ten aanzien van de losmakingstermijn.

6. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen;

- verklaart het beroep van appellant voor zover het is gericht tegen de heropening van het onderzoek door het GCA niet-ontvankelijk;
- verklaart het beroep van appellant voor zover het is gericht tegen de toepassing van ordinantie 3-20 ongegrond;
- verklaart het beroep van appellant voor zover het is gericht tegen de losmakingstermijn gegrond;
- bepaalt dat appellant een termijn wordt verleend tot 1 februari 2019 binnen welke hij zich naar het oordeel kan voegen;
- bepaalt dat appellant, indien hij zich niet naar dit oordeel voegt, per 1 februari 2019 wordt losgemaakt van de gemeente;
- bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de Kerk komen.

Aldus gewezen op 6 december 2018 door

mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mw mr. C.I.H. Kerstens-Fockens (wnd. secretaris), mw mr. N.J. van Vulpen-Grootjans, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff en P.C. Slootweg.

Procedure

De voorzitter van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna: het GCBG) heeft kennis genomen van:

- a. het beroepschrift, met begeleidend schrijven en een bijlage, van 12 oktober 2018 van de kerkenraad van de Gereformeerde kerk [...] (hierna: de kerkenraad) gericht tegen de uitspraak van het generale college voor de ambtsontheffing (hierna: het GCA) met nummer 07-2018, gegeven op 20 september 2018 en verzonden op 26 september 2018. Bij die uitspraak oordeelt het GCA dat ds. [D] (hierna: de predikant) de Gereformeerde Kerk [...] niet langer met stichting kan dienen en heeft het GCA bepaald dat de predikant een termijn wordt verleend tot 1 januari 2019 binnen welke zij zich naar dit oordeel kan voegen. Voorts is bepaald dat de predikant, indien zij zich niet naar dit oordeel voegt, per 1 januari 2019 wordt losgemaakt van die gemeente;
- b. het verzoekschrift als bedoeld in ordinantie 12-8-3 vervat in het hierboven onder a. vermelde beroepschrift, inhoudende dat de voegingstermijn wordt verruimd tot 1 juli 2019 zulks met het oog op een voorgenomen detachering van de predikant vanuit de Gereformeerde kerk [...] binnen de Protestantse gemeente [...] per direct tot 1 juli 2019 en uitsluitend voor zover de predikant geen verder beroep tegen de uitspraak van het GCA instelt;
- c. de uitspraak van het GCA, nummer 07-2018;
- d. de e-mail van 16 oktober 2018 van de gemachtigde van de predikant, [M], met bijlagen, als antwoord op het verzoek van de voorzitter van 16 oktober 2018 om aan te geven of de predikant voornemens is tegen de uitspraak van het GCA beroep in te stellen en tevens te reageren op het verzoek van de kerkenraad. De predikant heeft bij e-mail van 16 oktober 2018 beroep ingesteld tegen de uitspraak van het GCA, uitsluitend met betrekking tot de termijn van losmaking met het verzoek die termijn te doen eindigen op 1 juli 2019.

Beoordeling

1. De kerkenraad heeft de voorzitter verzocht op 19 oktober 2018 uitspraak te doen op het verzoek om spoedvoorziening in verband met een procedure die thans aanhangig is bij het klassicale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna: het CCBG) en die betrekking heeft op het bezwaar van de predikant gericht tegen de weigering van de kerkenraad om niet over te gaan tot ondertekening van een overeenkomst tot detachering van de predikant bij de Protestantse gemeente [...]. Een in dat kader door de predikant gedaan verzoek om een spoedvoorziening, erop gericht de kerkenraad te verplichten de detacheringsovereenkomst te ondertekenen, is bij uitspraak van 29 september 2018 door de voorzitter van het CCBG afgewezen. Het CCBG heeft de uitspraak in de hoofdzaak aangehouden tot 19 oktober 2018, zo heeft de kerkenraad in zijn verzoekschrift meegedeeld.
2. De kerkenraad heeft in zijn verzoek naar voren gebracht dat de predikant onafhankelijk van de uitspraak van het CCA heeft voorgesteld op basis van een detachering vanuit de gemeente te Rotterdam voor een gelijke formatie per direct tot 1 juli 2019 te worden tewerkgesteld binnen de

Protestantse gemeente [...]. De beslissing van de kerkenraad inzake deze detachering is aangehouden tot na de uitspraak van het GCA. Toen vervolgens de predikant aankondigde tegen de uitspraak van het GCA in beroep te gaan, zag de kerkenraad hierin aanleiding de overeenkomst niet te ondertekenen, tegen welke beslissing de predikant bezwaar heeft gemaakt bij het CCGB.

3. De voorzitter heeft kennis genomen van de mededeling van de predikant dat als gevolg van de weigering van de kerkenraad de detacheringsovereenkomst te ondertekenen haar aanstelling per 1 oktober 2018 geen doorgang heeft gevonden. Voorts heeft zij meegedeeld dat het op dit moment niet bekend is of de Protestantse gemeente [...] bereid is tot een nieuwe aanstelling en aanpassing van de detacheringsovereenkomst zoals door haar is verzocht.
4. Het verzoek om spoedvoorziening van de kerkenraad is gedaan onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat de predikant tegen de uitspraak van het GCA geen beroep instelt. Nu de predikant, gelet op de datum van verzending van die uitspraak, tijdig beroep heeft ingesteld stelt de voorzitter vast dat aan die voorwaarde niet is voldaan. Reeds daarom komt het verzoek van de kerkenraad niet voor inwilliging in aanmerking. Ook in het geval de kerkenraad zijn verzoek niet afhankelijk zou hebben gemaakt van de omstandigheid dat de predikant niet tegen de uitspraak van het GCA in beroep gaat, staan onzekere factoren met betrekking tot de detachering, namelijk de vraag of de gemeente [...] daartoe nog bereid is, in de gegeven situatie aan inwilliging in de weg. Bovendien sluit de voorzitter niet uit dat inwilliging te zeer zou vooruitlopen op de beslissing in de hoofdzaak door het GCBG.

Beslissing

De voorzitter van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen wijst het verzoek om toepassing van ordinantie 12-8-3 af.

Gedaan te Voorburg, 18 oktober 2018

door mr. Th.C. van Sloten, voorzitter

Uitspraak op het beroep van ds. [D]

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen heeft kennisgenomen van

- a. het beroepschrift van [D] van 16 oktober 2018 tegen de uitspraak van het generale college voor de ambtsontheffing van 20 september 2018, zaaknummer: 07/2018;
- b. het aanvullend beroepschrift van [D] van 27 november 2018;
- c. de ter zitting van 6 december 2018 overhandigde brief van de kerkenraad van de Gereformeerde kerk [...] van 5 december 2018;
- d. de stukken die het generale college voor de ambtsontheffing ter beschikking stonden;
- e. de mondelinge toelichting van partijen ter zitting van 6 december 2018 alwaar zijn verschenen [D] en haar raadsman [M], namens de kerkenraad van de Gereformeerde kerk [...] de heer [A] (voorzitter kerkenraad) en de heer [B] (voorzitter college van kerkrentmeesters) en namens het breed moderamen van de classicale vergadering van [...] [K] (voorzitter) en [L] (scriba).

Het generale college ziet aanleiding heden op het beroep uitspraak te doen en zal op grond van artikel 6, lid 4, van de generale regeling kerkelijke rechtspraak de gronden waarop deze uitspraak berust zo spoedig mogelijk daarna toezenden.

Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen

- verklaart het beroep ongegrond;
- bevestigt de uitspraak van het generale college voor de ambtsontheffing van 20 september 2018;
- bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de Kerk komen.
-

Aldus gewezen op 6 december 2018 door

mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mw mr. C.I.H. Kerstens-Fockens (wnd. secretaris), mw mr. N.J. van Vulpen-Grootjans, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff en P.C. Slootweg.

[D] (appellante), wonende te [...]

en

de kerkenraad van de Gereformeerde kerk [...] (verweerder)

Het generale college geeft hierbij de gronden waarop de uitspraak van 6 december 2018 berust.

De uitspraak is gedaan op grond van artikel 6-4 van de generale regeling 11 kerkelijke rechtspraak en is gewezen door: mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mw mr. C.I.H. Kerstens-Fockens (wnd. secretaris), mw mr. N.J. van Vulpen-Grootjans, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff en P.C. Slootweg.

1. Bestreden uitspraak

In de uitspraak van 20 september 2018 heeft het generale college voor de ambtsontheffing (verder: GCA) onder meer geoordeeld dat appellante verweerder niet langer met stichting kan dienen en bepaald dat de predikant een termijn wordt verleend tot 1 januari 2019 binnen welke zij zich naar het oordeel kan voegen. Tevens is bepaald dat appellante, indien zij zich niet naar dit oordeel voegt, per die datum wordt losgemaakt van de gemeente.

2. De beroepen en het verweer

2.1 Blijkens het beroepschrift, alsmede het verhandelde ter zitting van 6 december 2018, heeft appellante - verkort en zakelijk weergegeven - de volgende beroepsgronden aangevoerd.

2.2 Het GCA heeft ten onrechte de bezwaren die waren gericht tegen het advies van het regionale college voor de visitatie (verder: RCV) niet behandeld. Ondanks het feit dat appellante zich niet verzet tegen de losmaking als zodanig, had het GCA niet voorbij mogen gaan aan deze bezwaren.

2.3 Ten slotte richt het beroep zich tegen de door het GCA vastgestelde losmakingstermijn. Tot tweemaal toe heeft verweerder geweigerd medewerking te verlenen aan een minnelijke regeling. Niet alleen heeft verweerder begin 2018 geweigerd mee te werken aan het tot stand komen van een convenant, maar heeft ook zonder enige grond geweigerd mee te werken aan een detachering, die appellante in staat had gesteld tot 1 juli 2019 in een andere gemeente werkzaam te zijn. Het klassicale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen [...] heeft deze laatste weigering bij uitspraak van 19 oktober 2018 aangemerkt als misbruik van bevoegdheid. Om die reden dient de losmakingstermijn te worden gesteld op 12 maanden, aldus appellante.

2.4 Verweerder heeft gemotiveerd verweer gevoerd.

3. Beoordeling

3.1 Ingevolge artikel (thans) 9-5 van de generale regeling 11 kerkelijke rechtspraak kunnen bezwaren gericht tegen de visitatie naar voren worden gebracht in een procedure als de onderhavige over de toepassing van ordinantie 3-20, omdat de bevindingen van de visitatie een rol kunnen spelen bij de vraag of toepassing moet worden gegeven aan voornoemd artikel.

Het GCA heeft ten onrechte overwogen dat de bezwaren van de predikant tegen het advies van het RCV niet behoeven te worden behandeld nu het zijn oordeel over de losmaking mede op dit advies heeft gebaseerd (zie uitspraak GCA, r.o. 4.6). Het GCA had gelet op artikel 9-5 van de generale regeling 11 kerkelijke rechtspraak behoren te overwegen waarom die bezwaren niet afdoen aan dat oordeel. Nu de predikant in beroep zich evenwel niet langer tegen de losmaking als zodanig verzet, heeft zij thans geen belang meer bij bespreking van die bezwaren. Het generale college zal aan die bezwaren dan ook voorbij gaan.

- 3.2 Ten aanzien van de losmakingstermijn overweegt het generale college dat de duur van de verbinding tussen partijen drie jaren betreft. Het aantal dienstjaren in de desbetreffende gemeente kan als uitgangspunt voor de termijn worden gehanteerd waarbij het niet onredelijk is om voor elk dienstjaar gerekend tot het verzoek bedoeld in ordinantie 3-20-1 in beginsel een maand toe te kennen. Daarnaast dient acht geslagen te worden op de persoonlijke omstandigheden van de predikant. Hoewel verweerder een verwijt kan worden gemaakt dat de detachering geen doorgang heeft gevonden ziet het generale college hierin onvoldoende grond de losmakingstermijn te verlengen. Hierbij is van belang dat de detachering reeds van de baan was, voordat de termijn van drie maanden was ingegaan, zodat de onzekerheid omtrent de detachering haar feitelijk niet heeft belet van de losmakingstermijn gebruik te maken. Ook weegt mee dat appellante zich vanaf het begin niet heeft verzet tegen de losmaking en reeds sinds 28 februari 2018 was vrijgesteld van werkzaamheden, zodat haar over het geheel genomen voldoende tijd was gegund zich naar de losmaking te voegen.

4. Conclusie

De beslissing van het GCA zal gelet op het voorgaande met verbetering van de gronden waarop deze berust worden bevestigd. Het beroep is derhalve ongegrond.

Uitspraak op het beroep van ds. [D] te [...]

1. De procedure

- 1.1 Bij op 13 november 2018 bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de Protestantse Kerk in Nederland (het generale college) ontvangen beroepschrift, met bijlage, heeft de predikant beroep ingesteld tegen de uitspraak van het generale college voor de ambtsontheffing in de Protestantse Kerk in Nederland (het GCA) gedaan op 18 oktober 2018 en gebaseerd op ordinantie 3-20 van de kerkorde. De predikant heeft zijn beroepschrift aangevuld bij brief van 11 december 2018, met bijlagen.
- 1.2 De kerkenraad en het breed moderamen van de classicale vergadering van de classis [...] (het BM-CV) hebben op het beroepschrift gereageerd.
- 1.3 Het generale college heeft kennisgenomen van de stukken die het GCA hem heeft doen toekomen.
- 1.4 Op 29 januari 2019 heeft een hoorzitting plaatsgevonden waarbij aanwezig waren (i) de predikant, bijgestaan door [M] en [N] (raadslieden), (ii) voor de kerkenraad [L] (voorzitter), [K] (scriba) en [W] (voormalig voorzitter) en (iii) voor het BM-CV [X] (preses) en [Y] (lid).

2. De feiten

- 2.1 De predikant is sinds 31 mei 2015 als predikant verbonden aan de gemeente.
- 2.2 In de gemeente heeft in mei 2017 een reguliere visitatie plaatsgevonden en een jaargesprek van de predikant met kerkenraadsleden. Uit de verslaglegging daarvan blijken geen grote problemen.
- 2.3 Op 2 november 2017 heeft een kerkenraadsvergadering plaatsgevonden. Bij die vergadering waren vijftien van de negentien kerkenraadsleden aanwezig. De predikant was een van de afwezigen. Hem was te kennen gegeven dat zijn aanwezigheid niet nodig was. Tijdens de vergadering is geconcludeerd dat er weinig tot geen vertrouwen meer is in het functioneren van de predikant en dat geen verbetering meer wordt verwacht.
- 2.4 In de week na de kerkenraadsvergadering heeft een classicale vergadering plaatsgevonden waarbij de predikant aanwezig was. Tijdens de vergadering vernam hij en passant van de voorzitter van de classis dat de kerkenraad zijn vertrouwen in hem als de predikant had opgezegd.
- 2.5 Hierna hebben twee buitengewone visitaties plaatsgevonden in de gemeente, door achtereenvolgens het regionale college voor de visitatie in de toenmalige regio [...] (RCV) en het classicale college voor de visitatie in de huidige classis [...] (CCV). De eerste visitatie, op verzoek van de kerkenraad, leidde tot de vaststelling door het RCV dat sprake was van een vertrouwensbreuk tussen kerkenraad en predikant, en tot aanbevelingen om de situatie te verbeteren. De

kerkenraad heeft de aanbevelingen niet overgenomen en het breed moderamen van de classicale vergadering van de toenmalige classis [G] (het BM-CV [G]) verzocht het GCA te vragen een oordeel uit te spreken over de vraag of de predikant de gemeente nog langer met stichting kan dienen. Op verzoek van het BM-CV [G] heeft vervolgens de tweede buitengewone visitatie plaatsgevonden. Het CCV heeft het BM-CV geadviseerd zich tot het GCA te wenden, zoals verzocht door de kerkenraad.

- 2.6 In het tweede visitatieverslag stellen visitatoren over de kerkenraadsvergadering van 2 november 2017 en het vervolg: 'Wat opvalt is de werkwijze van de kerkenraad: de predikant wordt vrijaf gegeven zonder hem de echte reden te vertellen. Hem is niet gezegd dat zijn functioneren tijdens de vergadering onderwerp van gesprek zou worden. De kerkenraad wilde niet dat hij bij die bespreking aanwezig zou zijn. (...) Na de uitkomst van de vergadering was de kerkenraad om raad verlegen en heeft hij (...) contact gezocht met het BM van de (toenmalige) classis (...)'.

3. De uitspraak van het GCA

- 3.1 Het GCA oordeelt dat de predikant de gemeente niet langer met stichting kan dienen.
- 3.2 Voorts bepaalt het GCA op grond van ordinantie 3-20-2 een termijn van drie maanden, tot 1 februari 2019, binnen welke de predikant zich naar dat oordeel kan voegen.
- 3.3 Het GCA overweegt in r.o. 4.6: 'Nu het GCA van oordeel is dat de predikant de gemeente niet langer met stichting kan dienen, zodat de predikant en de gemeente van elkaar dienen te worden losgemaakt, behoeven de door de predikant gestelde bezwaren tegen het handelen van het BM van de voormalige classis [G] en tegen de adviezen van het RCV geen bespreking, aangezien deze bezwaren niet kunnen leiden tot een ander oordeel. Daarbij kan nog worden opgemerkt dat tijdens de mondelinge behandeling van het verzoek alle gelegenheid aan de predikant is geboden om desgewenst alsnog nader te reageren op hetgeen het BM en het RCV naar voren is gebracht.'

4. Het beroep en de reactie van de kerkenraad

- 4.1 Het beroep betreft de door het GCA bepaalde termijn van drie maanden. De predikant verzoekt het generale college een langere termijn van ten minste zes maanden te bepalen gelet op zijn persoonlijke omstandigheden. Daartoe voert de predikant aan dat hij in zijn loopbaan en toekomst als predikant nodeloos en ernstig is geschaad, met name door de handelwijze van de kerkenraad en de betrokken classicale brede moderamina (eerst dat van de toenmalige classis [...], later van de huidige classis [...]) en colleges voor de visitatie (eerst het RCV, later het CCV).
- 4.2 De predikant verzoekt voorts vernietiging van de beslissing van het GCA om zijn bezwaren tegen het handelen van het BM-CV [G] en de adviezen van het RCV niet te behandelen. Hij baseert dit beroep op artikel 9 lid 5 generale regeling 11 kerkelijke rechtspraak. De predikant verzoekt het generale college zelf het bezwaarschrift te behandelen of het terug te verwijzen naar het GCA.

4.3 De kerkenraad heeft ter zitting aangegeven geen bezwaar te hebben tegen een wat langere termijn en spreekt uit de gang van zaken rond de kerkenraadsvergadering van november 2007 en zijn rol daarin, te betreuren.

5. De beoordeling

5.1 Ordinantie 3-20-2 bepaalt dat als het GCA van oordeel is dat de betreffende predikant de gemeente niet langer met stichting kan dienen, het GCA een termijn bepaalt van ten minste drie en ten hoogste twaalf maanden binnen welke de predikant de gelegenheid heeft zich door het aanvaarden van een beroep of door een verzoek om ontheffing van de werkzaamheden dan wel van het ambt naar dit oordeel te voegen. In zijn uitspraak van 18 september 2018 (GCBG 06/18) heeft het generale college de voor het bepalen van deze termijn relevante factoren en uitgangspunten uiteengezet.

5.2 In r.o. 4.4.2 (*De persoonlijke omstandigheden van de predikant*) van GCBG 06/18 heeft het generale college overwogen dat de vraag naar het aandeel van de betrokkenen in het ontstaan van de gerezen spanningen geen rol speelt bij het bepalen van de termijn van ordinantie 3-20-2, maar dat een uitzondering gemaakt kan worden voor in het oog springende omstandigheden. Daaraan wordt toegevoegd dat dergelijke omstandigheden moeten kunnen worden toegerekend aan de desbetreffende kerkenraad of predikant.

5.3 In het oog springende omstandigheden doen zich in dit geval voor. De kerkenraad heeft over het functioneren van de predikant gesproken zonder dat hij erbij was, zonder dat hij wist dat het op de agenda stond en zonder dat hij daarna onverwijld zelf door de kerkenraad is geïnformeerd over de uitkomst van de vergadering, die voor hem persoonlijk bijzonder ingrijpend van aard was. Dit rechtvaardigt dat een langere termijn wordt verleend dan drie maanden, welke termijn qua aantal maanden correspondeert met het aantal dienstjaren van de predikant in de gemeente.

5.4 Daartegenover staat dat de predikant sinds 27 april 2018 vrijgesteld is van werkzaamheden op grond van ordinantie 3-19 en dat het handelen van de betrokken classicale brede moderamina en colleges voor de visitatie, wat daarvan zij, niet toegerekend kan worden aan de kerkenraad.

5.5 Alles afwegende, en rekening houdende met de duur van de behandeling van het beroep en het feit dat de kerkenraad geen bezwaar heeft tegen een wat langere termijn, zal het generale college daarom op grond van artikel 12 lid 6 generale regeling 11 kerkelijke rechtspraak een nieuwe termijn in de zin van ordinantie 3-20-2 bepalen die eindigt op 1 mei 2019, en dus zes maanden na de uitspraak van het GCA. Ten overvloede wordt opgemerkt dat deze nieuwe termijn onverlet laat dat het GCA heeft bepaald dat de periode voor bewoning van de ambtswoning in overeenstemming met artikel VI-28-6 van (inmiddels) de generale regeling 5 rechtspositie van predikanten uiterlijk eindigt op 1 augustus 2019.

5.6 Ten slotte heeft het GCA ten onrechte overwogen dat de bezwaren van de predikant tegen het handelen van het BM-CV [G] en de adviezen van het RCV niet behoeven te worden behandeld. Het GCA heeft zijn oordeel over de losmaking gegeven mede op basis van het verzoek van het

BM-CV (de rechtsopvolger van het BM-CV [G]) en de bedoelde adviezen. Het GCA had gelet op artikel 9-5 van de generale regeling 11 kerkelijke rechtspraak behoren te overwegen waarom die bezwaren en de bezwaren tegen het handelen van het CCV niet afdoen aan dat oordeel. Nu de predikant zich evenwel in beroep niet tegen de losmaking als zodanig verzet, heeft hij geen belang bij beoordeling van die bezwaren. Het generale college zal aan die bezwaren dan ook voorbij gaan.

5.7 De uitspraak van het GCA zal gelet op het voorgaande met verbetering van de gronden waarop deze berust worden bevestigd. Het beroep is derhalve ongegrond.

6. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- bevestigt de uitspraak van het CGA met verbetering van gronden;
- verklaart het beroep van de predikant ongegrond;
- maakt gebruik van zijn bevoegdheid ingevolge artikel 12 lid 6 generale regeling 11 kerkelijke rechtspraak waardoor de termijn binnen welke de predikant de gelegenheid heeft zich door het aanvaarden van een beroep of door een verzoek om ontheffing van de werkzaamheden dan wel van het ambt naar het in de uitspraak waarvan beroep vervatte oordeel te voegen, afloopt op 1 mei 2019; en
- bepaalt dat de kosten van behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, komen voor rekening van de Kerk.

Aldus gewezen op 29 januari 2019

door mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mr. ing. M. Mouthaan (secretaris), ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff, P.C. Slotweg.

Uitspraak op het beroep van [S.] (hierna: appellant)

1. De procedure

- 1.1 Bij op 7 december 2018 per e-mail bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het generale college) ingekomen beroepschrift met bijlagen heeft appellandt beroep ingesteld tegen de uitspraak van het classicale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de Protestantse Kerk in Nederland in Zuid-Holland (hierna: het classicale college), gedaan op 26 november 2018.
- 1.2 Bij die uitspraak heeft het classicale college het bezwaar van appellandt tegen een besluit van 22 oktober 2018 van de algemene kerkenraad van de Protestantse gemeente te [...] (hierna: het besluit, de kerkenraad respectievelijk de gemeente) ongegrond verklaard.
- 1.3 Bij brief van 20 januari 2019 heeft de kerkenraad op het beroepschrift gereageerd.
- 1.4 Bij brief van 8 maart 2019 en e-mail met bijlagen van dezelfde datum heeft appellandt op de reactie van de kerkenraad gereageerd.
- 1.5 Het generale college heeft kennis genomen van de stukken die het classicale college hem heeft doen toekomen.
- 1.6 Op 26 maart 2019 heeft een hoorzitting plaatsgevonden waarbij aanwezig waren appellandt, bijgestaan door [H.], en namens de kerkenraad [P.] (voorzitter) en [K.] (scriba).

2. De feiten

- 2.1 Appellandt is lid van de gemeente.
- 2.2 In het kerkblad van 3 november 2018 is het besluit door de kerkenraad als volgt bekend gemaakt en toegelicht:

'Begrotingen 2019

Oktober is de tijd dat de begrotingen voor het komende kalenderjaar in de AK worden besproken. (...)

Toelichting op de procedure voor het indienen van een mening

(...)

De colleges en de AK nemen de inhoud van de meningen ter harte en overwegen naar aanleiding daarvan of aanpassing van de begrotingen gewenst of noodzakelijk is. De begroting blijft de verantwoordelijkheid van de colleges en de AK. Het indienen van een mening is niet een vorm van inspraak. Het is evenmin een middel om uiting aan emoties te geven of om met het College van Kerkrentmeesters, het College van Diakenen of de Algemene Kerkenraad een schriftelijke discussie aan te gaan. Als u als gemeentelid iets dwars zit en u daarover een gesprek wenst, kunt u altijd rechtstreeks contact opnemen met de scriba van de colleges of van de AK.

In de Plaatselijke Regeling van de Protestantse Gemeente te [...] is geregeld dat de begrotingen in samenvatting gepubliceerd worden in het kerkblad. De volledige stukken kunnen gedurende een week worden ingezien. Reacties kunnen tot drie dagen na het einde van de periode van ter inzage legging worden gestuurd aan de scriba van de AK.

In aanvulling daarop heeft de AK in de vergadering van 22 oktober 2018 een tweetal spelregels voor het indienen van en reageren op een mening vastgesteld. Deze zullen, zoals bedoeld in Ordinantie 11, artikel 5, vierde lid, op termijn worden opgenomen in de regeling voor de wijze van werken van de kerkenraad / de Plaatselijke Regeling:

- *in een mening worden punten kort en zakelijk aangegeven, bij voorkeur met vermelding van de betreffende bladzijde van de begroting; desgewenst kan per punt een korte zakelijke toelichting van maximaal 100 woorden worden gegeven.*
- *op een ingediende mening geven de colleges (CvK en CvD) in overleg met de AK één keer een reactie aan de indiener van de mening.'*

3. Het beroep en het verweer

- 3.1 Appellant heeft het volgende aan zijn bezwaar ten grondslag gelegd. De kerkenraad heeft met het besluit in feite de plaatselijke regeling van de gemeente gewijzigd. De kerkenraad heeft dat in strijd met de kerkorde gedaan zonder de leden van de gemeente daarin te kennen en daarover te horen.
- 3.2 Het classicale college heeft het bezwaar ongegrond verklaard en daartoe als volgt overwogen. Het staat de kerkenraad vrij om op enig moment 'spelregels' vast te stellen met betrekking tot de wijze waarop gemeenteleden op de begrotingen kunnen reageren, zolang het recht van de leden tot het geven van een mening zoals in ord. 11-5 van de kerkorde is omschreven niet op onredelijke wijze wordt beperkt. Dat is in casu niet het geval, mede gelet op de toelichting op de 'spelregels' die verweerder heeft gegeven in het kerkblad.
- 3.3 In zijn beroepschrift handhaaft appellant zijn bezwaar.
- 3.4 De kerkenraad voert het volgende aan als verweer. Omgangsvormen die in het dagelijks leven gangbaar zijn behoeven niet vastgelegd te worden in de plaatselijke regeling. Het besluit is een werkafpraak die hem tot richtsnoer strekt. Het gaat erom dat gemeenteleden kort en in zakelijke bewoordingen reageren bij het indienen van een mening.

4. Beoordeling

- 4.1 De vraag die voorligt, is of het besluit een wijziging van de plaatselijke regeling is.
- 4.2 Volgens de kerkorde bestaat een plaatselijke regeling uit de regelingen ten behoeve van het leven en werken van de gemeente zoals de regeling voor de wijze van werken van de kerkenraad (ord. 4-8-5). Laatstbedoelde regeling regelt de wijze waarop de gemeente wordt gekend en gehoord (ord. 4-8-7). Hieronder wordt tevens begrepen de wijze waarop gemeenteleden in de gelegenheid worden gesteld hun mening kenbaar te maken. De plaatselijke regeling wordt niet gewijzigd zonder de leden van de gemeente daarin gekend en daarover gehoord te hebben (ord. 4-8-9).
- 4.3 Hoewel het besluit ziet op de wijze waarop gemeenteleden in de gelegenheid worden gesteld hun mening kenbaar te maken, blijkt uit de strekking en toelichting ervan dat het geen wijziging is van de plaatselijke regeling. Het is een richtsnoer dat de gemeenteleden oproept kort en bondig te reageren, maar waarvan een overschrijding niet zonder meer tot gevolg zal hebben dat een reactie buiten beschouwing blijft. Om die reden is ord. 4-8-9 niet van toepassing en heeft de kerkenraad het besluit kunnen nemen zonder de leden van de gemeente daarin gekend en daarover gehoord te hebben. Het beroep zal daarom ongegrond worden verklaard.

5. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen;

- verklaart het beroep ongegrond;
- bevestigt de bestreden uitspraak van het classicale college onder aanvulling van de gronden waarop deze berust; en
- bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de Kerk komen.

Aldus gewezen op 16 mei 2019

door mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mr. ing. M. Mouthaan (secretaris), mr. C. Kool, mw mr. C.I.H. Kerstens-Fockens, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff en P.C. Slootweg.

Uitspraak op het bezwaar van dr. X. (hierna: bezwaarde)

1. De procedure

- 1.1. Bij brief van 29 december 2018 heeft bezwaarde bezwaar gemaakt bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna: het generale college) tegen het besluit van 19 december 2018 van het moderamen van de generale synode van de Protestantse kerk in Nederland (hierna: het moderamen). Het bezwaarschrift is bij het generale college ingekomen op 2 januari 2019.
- 1.2. Bij brief van 29 december 2018 deed bezwaarde aan het moderamen een verzoek tot revisie van het besluit. Op 29 januari 2019 bevestigde het moderamen schriftelijk aan bezwaarde de afwijzing van dit verzoek tot revisie.
- 1.3. Bezwaarde diende bij brief van 10 februari 2019 de gronden van zijn bezwaar in bij het generale college.
- 1.4. Het verweerschrift van het moderamen dateert van 10 april 2019.
- 1.5. Bezwaarde zond op 8 mei 2019 een brief aan het generale college waarop namens het college is gereageerd bij e-mail van 14 mei 2019.
- 1.6. De mondelinge behandeling van het bezwaar heeft plaatsgevonden ter zitting van het generale college van 16 mei 2019. Verschenen zijn bezwaarde, vergezeld van zijn zoon, en namens het moderamen de heren L. (assessor 2) en mr. J. (adviseur).

2. Achtergronden

- 2.1. Bezwaarde was van [jaar]-[jaar] als predikant verbonden aan de Gereformeerde kerk van [A]. Vanaf [jaar] diende hij als predikant aanvankelijk de Gereformeerde kerk van [B-C-D] en vervolgens de Protestantse gemeente te [C-D].
- 2.2. Bij uitspraak van 27 augustus 2009 heeft het generale college voor de ambtsontheffing (hierna: het GCA) bepaald dat bezwaarde op grond van ordinantie 3-20 van de kerkorde per 1 juli 2010 als predikant werd losgemaakt van de Protestantse gemeente te [C-D] (hierna: de PG [C-D]). Bij die uitspraak heeft het GCA eveneens geoordeeld dat nader onderzoek nodig is naar de vraag of bezwaarde bekwaam is om enige gemeente met stichting te dienen of in een andere functie met vrucht als predikant werkzaam te zijn, naar de vraag dus of er grond is voor ontheffing van bezwaarde van het ambt van predikant met toepassing van ordinantie 3-21.
- 2.3. Tegen de uitspraak van het GCA is geen beroep ingesteld voor zover die de losmaking betreft. Bezwaarde is dus per 1 juli 2010 als predikant losgemaakt van de PG [C-D].
- 2.4. In zijn uitspraak van 21 maart 2013 kwam het GCA tot het oordeel dat met onvoldoende mate van zekerheid kan worden vastgesteld dat bezwaarde niet bekwaam is om enige gemeente met stichting te dienen of in een andere functie met vrucht als predikant werkzaam te zijn, zodat het bepaalde in ordinantie 3-21 ten aanzien van hem buiten toepassing werd gelaten.
- 2.5. In 20[.] werd bezwaarde als predikant verbonden aan de Protestantse gemeente te [E]. (hierna: de PG [E]). Deze gemeente maakt deel uit van de [...kerk in buitenland] (hierna: [...kerk]).
- 2.6. In het begin van 20[.] is een einde gekomen aan de band tussen de PG [E] en bezwaarde als haar predikant.
- 2.7. Bij brief van 17 augustus 2017 verzocht bezwaarde aan het moderamen hem voor de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: PKN) en haar gemeenten beroepbaar te stellen. In het besluit heeft het moderamen dit verzoek afgewezen conform het door het moderamen ingewonnen advies van de beoordelingscommissie voor de geschiktheid tot het ambt van predikant (hierna: de BCGA).

3. De gronden van het bezwaar

De door of namens bezwaarde schriftelijk en ter zitting van het generale college aangevoerde gronden van het bezwaar tegen het besluit laten zich als volgt samenvatten:

- a. Ten onrechte heeft het moderamen bezwaarde onderworpen aan de procedure als bedoeld in ordinantie 13-13 (voorheen 13-12) van de kerkorde. Door bezwaarde, een vaardig en geschikt verklaard predikant voor de PKN die niet is ontheven van zijn ambt, te onderwerpen aan die procedure heeft het moderamen in ieder geval misbruik gemaakt van zijn bevoegdheid.

- b. Ten onrechte heeft het moderamen de onafhankelijke oordeelsvorming van de BCGA in het nadeel van bezwaarde beïnvloed met lasterlijke informatie uit de procedure die leidde tot de losmaking van bezwaarde als predikant van de PG [C-D].
- c. Ten onrechte heeft mr. J. zich in het besluitvormingsproces gedragen als voorzitter en scriba van het moderamen.
- d. Ten onrechte heeft het moderamen de beslissing op het verzoek van 17 augustus 2017 van bezwaarde 17 maanden getraineed.

4. Het verweer

Het verweer van het moderamen komt erop neer dat het terecht de procedure als bedoeld in ordinantie 13-13-1 heeft toegepast en op goede gronden het besluit heeft genomen.

5. Beoordeling

- 5.1. Ordinantie 13-13-1 (tot 1 mei 2018 ordinantie 13-12-1) bepaalt: *“Indien iemand die bij een andere kerk in of buiten Nederland als predikant of geestelijke dienst heeft gedaan dan wel in deze kerk is toegelaten tot het ambt van predikant of geestelijke, toelating tot het ambt van predikant in de Protestantse Kerk in Nederland verlangt, beoordeelt de kleine synode, gehoord het college van bestuur inzake de kwaliteit van de ontvangen opleiding en nadat een onderzoek naar de geschiktheid als bedoeld in artikel 10 (tot 1 mei 2018: artikel 9) is ingesteld, of, en zo ja, onder welke voorwaarden de weg naar het colloquium voor betrokkene kan worden geopend.”*
- 5.2. De kleine synode heeft haar in ordinantie 13-13-1 bedoelde bevoegdheid gemandateerd aan het moderamen.
- 5.3. Nadat hij als predikant was losgemaakt van de PG [C-D] vertrok bezwaarde uit Nederland naar [buitenland]. Van de mogelijkheid om zich op zijn verzoek in het register van een gemeente van de PKN te laten inschrijven hoewel hij vaste woonplaats had in het buitenland (ordinantie 2-5-3 aanhef en onder d oud) maakte bezwaarde geen gebruik. Als gevolg van zijn vertrek naar [buitenland] verloor bezwaarde dan ook de hoedanigheid van lid van de PKN. Omdat lidmaatschap van de PKN een voorwaarde is om het ambt van predikant in die kerk te dragen verloor bezwaarde daarmee eveneens het ambt van predikant in de PKN.
- 5.4. Als predikant van de PG [E] deed bezwaarde dienst als predikant bij de [...kerk] een buitenlands kerkgenootschap waarmee de PKN een bijzondere betrekking onderhoudt.
- 5.5. Uit het voorgaande volgt dat naar het oordeel van het generale college het moderamen naar aanleiding van het verzoek van bezwaarde om beroepbaarstelling terecht toepassing heeft gegeven aan ordinantie 13-13-1.
- 5.6. De beoordeling van de in ordinantie 13-13-1 bedoelde geschiktheid wordt in het geval van terugkeer in Nederland van een predikant van een buitenlandse kerk die voorheen het ambt van predikant vervulde in de PKN of een van haar rechtsvoorgangers, veelal beperkt tot een gesprek van de predikant met het moderamen, voor die gelegenheid uitgebreid met enkele leden van de BCGA.
- 5.7. Het moderamen heeft echter in dit geval besloten het onderzoek naar de geschiktheid niet in die zin te beperken door bij brief van 20 maart 2018 aan de BCGA te verzoeken een onderzoek in te stellen naar de geschiktheid van bezwaarde en het moderamen over haar bevindingen te rapporteren. Naar het oordeel van het generale college heeft het moderamen in redelijkheid kunnen besluiten dat onderzoek in dit geval niet te beperken in het licht van de volgende omstandigheden. Het GCA heeft bezwaarde als predikant losgemaakt van de PG [C-D] wegens kort gezegd - een verstoorde communicatie en haperende samenwerking van de beide predikanten en de daardoor opgeroepen spanningen in de gemeente. Het GCA heeft een nader onderzoek nodig geoordeeld naar de vraag of bezwaarde bekwaam is enige gemeente met stichting te dienen of in een andere functie met vrucht als predikant werkzaam te zijn. Uiteindelijk leidde dat tot het oordeel dat met onvoldoende zekerheid kon worden vastgesteld dat bezwaarde daartoe niet bekwaam was. Daarbij past de kanttekening dat het niet is gekomen tot het door het GCA noodzakelijk geoordeelde onderzoek door een psycholoog omdat bezwaarde de voorwaarde stelde dat het procesdossier niet zou worden verstrekt aan de met het onderzoek te belasten psycholoog. Ten slotte was aan het moderamen summierlijk gebleken dat het functioneren van bezwaarde als predikant van de PG [E] eveneens spanningen had opgeroepen.
- 5.8. Het oordeel van de BCGA luidt dat zij bezwaar heeft tegen geschiktheid van bezwaarde voor het ambt van predikant in de PKN. In haar rapport motiveert zij dit oordeel aan de hand van

criteria als opgenomen in het rapport van de vervolgc commissie geschiktheidsonderzoek toekomstige predikanten, aanvaard door de generale synode in 2006. In de evaluatie schrijft de BCGA: de commissie denkt dat bezwaarde vakinhoudelijk een kundig en bekwaam predikant is, maar dat zijn communicatiestijl, zijn omgang met conflicten en zijn onvermogen om te reflecteren op zijn eigen aandeel daarin - kortom zijn rigide houding, het onvermogen tot introspectie en het onvermogen om zijn eigen positie te relativiseren - hem op dit moment niet geschikt maken om als gemeente-predikant aan de slag te gaan in de PKN. De commissie acht zich niet bekwaam om te beoordelen of dit voortkomt uit zijn karakterstructuur/psyche, of het gevolg is van de verwondingen die hij heeft opgelopen in de kerkelijke conflicten. Met dit oordeel spreekt de commissie geen oordeel uit over de waarheidsvraag in voornoemde conflicten.

5.9. Het oordeel van de BCGA draagt het karakter van een zwaarwegend advies aan het moderamen voor de beoordeling van de in ordinantie 13-13-1 bedoelde geschiktheid. Het moderamen mocht dit advies aan het besluit ten grondslag leggen omdat het naar het oordeel van het generale college naar wijze van totstandkoming zorgvuldig is, wordt gedragen door de motivering en naar inhoud inzichtelijk en concludent is.

5.10. Het generale college volgt bezwaarde niet in de opvatting dat het moderamen de onafhankelijke oordeelsvorming van de BCGA in zijn nadeel heeft beïnvloed met informatie uit de procedure voor het GCA. In zijn brief aan de BCGA verwijst het moderamen naar die procedure en naar de spanningen die het functioneren van bezwaarde als predikant van de PG [E] had opgeroepen, kennelijk met de bedoeling dat de commissie het een en ander zou betrekken in haar onderzoek. Er is geen grond voor het oordeel dat de beoordeling door de commissie als gevolg daarvan in het nadeel van bezwaarde onvoldoende zorgvuldig is geweest. Het rapport van de commissie geeft daarvan geen blijk en laat de waarheidsvraag in de ontstane conflicten in het midden. De commissie houdt het voor mogelijk dat bezwaarde onrecht is aangedaan en hem feitelijk weinig te verwijten valt. Overigens maakt bezwaarde in zijn levensloop, opgesteld op verzoek van de BCGA op 21 juni 2018, zelf uitgebreid melding van de conflicten waarin hij betrokken was in de PG [C-D] en de PG [E], zodat het voor de hand ligt dat de commissie die conflicten aan de orde zou stellen in haar gesprekken met bezwaarde, ook als het moderamen daarnaar niet had verwezen in zijn brief aan de BCGA.

5.11. Het generale college betreft in zijn beoordeling dat de stukken van zijn hand die bezwaarde heeft overgelegd passages bevatten die in lijn liggen met de bevindingen van de BCGA. Zo verwijt bezwaarde het moderamen bij herhaling geloof in laster en verzoekt hij het moderamen hem in staat te stellen vergiffenis te schenken voor de overtreding van het Bijbelse verbod op het afleggen van een vals getuigenis. Ook schrijft hij dat in een gemeente van 12 zielen (zoals de PG [E]) altijd wel een Judas zit. Na ongeveer 10 jaar kwalificeert hij zijn collega-predikant in de PG [C-D] als onbetrouwbaar, egoïstisch en verraderlijk. Hoezeer ook het generale college voor mogelijk houdt dat aan bezwaarde in verband met de gerezen conflicten in de PG [C-D] en de PG [E] feitelijk weinig te verwijten valt, lijken deze en dergelijke passages erop te wijzen dat, zoals de BCGA heeft geconcludeerd, zijn communicatiestijl, zijn omgang met conflicten en zijn onvermogen om te reflecteren op zijn eigen aandeel daarin, hem nu niet geschikt maken om als gemeente-predikant aan de slag te gaan in de PKN. Dat de losmaking als predikant van PG [C-D], de gerezen conflicten en het besluit voor bezwaarde zeer ernstige gevolgen hebben, kan dit niet anders maken.

5.12. Met betrekking tot hetgeen is aangevoerd over de rol van mr. J. overweegt het generale college dat niet is gebleken dat het besluit is genomen door een ander dan het moderamen.

5.13. Met bezwaarde is het generale college van oordeel dat onwenselijk veel tijd is verstreken met de besluitvorming. Dit levert echter geen grond op voor vernietiging van dat besluit.

5.14. Uit het voorgaande volgt dat het bezwaar tegen het besluit ongegrond is. Wat door of namens bezwaarde overigens is aangevoerd tegen het besluit, leidt niet tot een ander oordeel.

5.15. In zijn aanvullend bezwaarschrift voert bezwaarde nog diverse andere bezwaren aan die niet zijn gericht tegen het besluit. Ook doet hij verzoeken waarvan de behandeling en beoordeling niet behoort tot de bevoegdheid van het generale college. Het college laat daarom die andere bezwaren en die verzoeken onbesproken.

5.16. Evenals het moderamen ziet het generale college in dat het besluit voor bezwaarde verregaande gevolgen heeft. Het generale college roept in herinnering dat het moderamen tijdens de zitting de bereidheid heeft uitgesproken tot een gesprek met bezwaarde over de mogelijkheid dat aan hem de bevoegdheden worden toegekend van een emeritus-predikant in de PKN.

6. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen

- verklaart het bezwaar tegen het besluit ongegrond;
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de Kerk komen.

Aldus gewezen op 2 juli 2019 door

mr. Th.C. van Sloten, mr. ing. M. Mouthaan, mr. C. Kool, mw mr. C.I.H. Kerstens-Fockens, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff en P.C. Sloopweg.

Uitspraak op het verzoek van dr. X. (hierna: verzoeker) tot herziening van de uitspraak van 2 juli 2019

1. De procedure

1.1. Bij brief van 26 september 2019 heeft [raadsman] namens verzoeker aan het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna: het generale college) verzocht de uitspraak van het generale college van 2 juli 2019 te herzien. Tevens is verzocht het bezwaar tegen het besluit van 19 december 2018 van het moderamen van de generale synode van de Protestantse kerk in Nederland (hierna: het moderamen) alsnog gegrond te verklaren en dat besluit te vernietigen.

1.2. De reactie van het moderamen op het verzoek van verzoeker dateert van 2 december 2019.

2. De feiten

Bij brief van 17 augustus 2017 verzocht verzoeker aan het moderamen hem voor de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: PKN) en haar gemeenten beroepbaar te stellen. In zijn besluit van 19 december 2018 heeft het moderamen dit verzoek afgewezen. Het bezwaar van verzoeker tegen dat besluit is door het generale college ongegrond verklaard in de uitspraak van 2 juli 2019.

3. De gronden van het verzoek

Er bestaan feiten of omstandigheden waarmee in de uitspraak van 2 juli 2019 geen of onvoldoende rekening is gehouden en die tot een andere uitspraak aanleiding zouden hebben gegeven indien deze in aanmerking waren genomen. Anders dan in de uitspraak overwogen, heeft verzoeker als gevolg van zijn vertrek naar [buitenland] niet de hoedanigheid van lid van de PKN verloren. Verzoeker is tijdens zijn predikantschap in [buitenland] lid gebleven van de PKN. Dit wordt bevestigd door de ledenadministrateur van de Protestantse gemeente [...] en de vermelding van verzoeker als predikant in de PKN in het Jaarboek 2015-2016 van de PKN.

4. De reactie van het moderamen

Het moderamen voert aan dat geen grond bestaat voor herziening van de uitspraak van 2 juli 2019.

5. Beoordeling

5.1. Ordinantie 12-11-1 van de kerkorde bepaalt: *"Indien het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen inzake een uitspraak waartegen geen beroep (meer) mogelijk is feiten en omstandigheden ontmoet waarmee geen of onvoldoende rekening is gehouden en welke, indien deze in aanmerking waren genomen, naar de mening van het generale college tot een andere uitspraak aanleiding zouden hebben gegeven, is het generale college bevoegd tot herziening van een zaak over te gaan, in welk geval het generale college zelf een nieuwe uitspraak doet."*

5.2. Overweging 5.3 van de uitspraak van 2 juli 2019 luidt: *"Nadat hij als predikant was losgemaakt van de PG [C-D] vertrok bezwaarde uit Nederland naar [buitenland]. Van de mogelijkheid om zich op zijn verzoek in het register van een gemeente van de PKN te laten inschrijven hoewel hij vaste woonplaats had in het buitenland (ordinantie 2-5-3 aanhef en onder d oud) maakte bezwaarde geen gebruik. Als gevolg van zijn vertrek naar [buitenland] verloor bezwaarde dan ook de hoedanigheid van lid van de PKN. Omdat lidmaatschap van de PKN een voorwaarde is om het ambt van predikant in de PKN te dragen verloor bezwaarde daarmee eveneens het ambt van predikant in de PKN."* Deze overweging bracht het generale college tot het oordeel dat het moderamen naar aanleiding van het verzoek van bezwaarde om beroepbaarstelling terecht toepassing had gegeven aan ordinantie 13-13-1.

5.3. In hetgeen namens verzoeker is aangevoerd bij brief van 26 september 2019 ontmoet het generale college naar zijn oordeel geen feiten en omstandigheden waarmee geen of onvoldoende rekening is gehouden in de uitspraak van 2 juli 2019 en welke, indien deze in aanmerking waren genomen, naar de mening van het generale college tot een andere uitspraak aanleiding zouden hebben gegeven. Het generale college neemt hierbij het volgende in aanmerking.

- 5.4. Artikel III, tweede lid, van de kerkorde bepaalt dat tot een gemeente – en daarmee tot de PKN – behoren zij van wie de inlijving in de gemeenschap van de Kerk is bekrachtigd door de heilige doop en die als zodanig zijn ingeschreven als lid van de gemeente. Leden van een gemeente blijven tot haar behoren zolang zij niet (onder meer) zich vestigen in het buitenland, *onverminderd het recht van een kerkenraad om degenen die in het buitenland wonen op hun verzoek als lid van de gemeente op te nemen* (ordinantie 2-2-5). Het in de vorige zin cursief weergegeven gedeelte is aan deze bepaling toegevoegd op 26 april 2019.
- 5.5. Tot 1 mei 2018 bepaalde ordinantie 2-7-2 dat allen die als leden zijn ingeschreven in het register van een gemeente tot haar blijven behoren zolang zij niet (onder meer) metterwoon zich vestigen in het buitenland. Eveneens tot 1 mei 2018 bepaalde ordinantie 2-5-3 onder d dat in afwijking van het bepaalde in ordinantie 2-7-2 als lid van de gemeente – op hun schriftelijk en gemotiveerd verzoek en ter beoordeling van de kerkenraad van deze gemeente – in het register van een gemeente ook kunnen worden ingeschreven zij die een vaste woonplaats hebben in het buitenland.
- 5.6. Artikel 3, tweede lid, aanhef en onder k van Generale regeling 2 (ledenregistratie) bepaalt onder meer dat in het lokale ledenregister wordt opgenomen in verband met het einde van het lidmaatschap van de gemeente de datum van vertrek naar het buitenland. Artikel 8, tweede lid, van deze generale regeling houdt in dat in het landelijke ledenregister worden samengevoegd de gegevens van hen die tot een gemeente van de PKN behoren, zoals deze zijn opgenomen in het desbetreffende lokale register. In het landelijke ledenregister worden eveneens opgenomen leden van de kerk die naar het buitenland vertrekken en zich niet kunnen aansluiten bij een kerk waarmee de PKN een samenwerking als bedoeld in ordinantie 14-3 dan wel een bijzondere betrekking als bedoeld in ordinantie 14-4 onderhoudt, indien deze leden daartoe een verzoek richten tot de kleine synode (artikel 8, vierde lid, aanhef en onder b van deze generale regeling). De inmiddels vervallen Generale regeling ledenregistratie bevatte vergelijkbare bepalingen in artikel 7 tweede lid, aanhef en onder l, artikel 12, tweede lid, en artikel 12, zesde lid, aanhef en onder b.
- 5.7. Uit de bepalingen als weergegeven in de overwegingen 5.4, 5.5 en 5.6 volgt dat verzoeker toen hij in 2014 als predikant werd verbonden aan de Protestantse gemeente [E.] en in [buitenland] ging wonen het lidmaatschap van de PKN verloor. Dit zou slechts anders zijn indien hetzij hij was ingeschreven in het register van een gemeente van de PKN op zijn verzoek daartoe aan de kerkenraad van die gemeente (ordinantie 2-5-3 onder d (oud), thans ordinantie 2-2-5), hetzij hij – indien mogelijk – was opgenomen in het landelijke ledenregister van de PKN op zijn verzoek daartoe aan de kleine synode (artikel 12, zesde lid, aanhef en onder b generale regeling ledenregistratie (oud), thans artikel 8, vierde lid, aanhef en onder b Generale regeling 2 (ledenregistratie)).
- 5.8. Uit het verzoek tot herziening kan volgen dat verzoeker ondanks zijn vertrek uit Nederland naar [buitenland] nog geregistreerd stond als (slapend) lid van de Protestantse gemeente [...]. Deze omstandigheid heeft evenwel niet tot gevolg dat grond tot herziening bestaat. Bij gelegenheid van de mondelinge behandeling van het bezwaar heeft verzoeker verklaard dat hij zich niet heeft laten uitschrijven uit het ledenregister van die gemeente, zodat hij ervan uitging nog steeds te zijn ingeschreven in dat register. Ook nu, na indiening van het verzoek tot herziening, blijkt niet dat de na zijn vertrek naar [buitenland] voortdurende registratie als lid van de Protestantse gemeente [...] voortvloeide uit zijn verzoek daartoe aan de kerkenraad van die gemeente. Dit brengt mee dat uit die voortdurende registratie niet volgt dat hij ondanks zijn vertrek naar [buitenland] lid bleef van die gemeente en daarmee van de PKN.
- 5.9. Uit de vermelding van verzoeker als predikant in het Jaarboek 2015-2016 van de PKN kan evenmin volgen dat hij ondanks zijn vertrek naar [buitenland] de hoedanigheid van predikant en/of lid van de PKN heeft behouden.
- 5.10. Gelet op het voorgaande bestaat voor het generale college geen grond tot herziening van de uitspraak van 2 juli 2019. Hetgeen verzoeker in het verzoek tot herziening overigens heeft aangevoerd, leidt niet tot een ander oordeel. Het generale college zal dat verzoek afwijzen.
- 5.11. Bij het ontbreken van een grond tot herziening kan het generale college niet alsnog het bezwaar van verzoeker tegen het besluit van 19 december 2018 gegrond verklaren en dat besluit vernietigen. Het college gaat daarom niet over tot de behandeling van het verzoek dat bezwaar gegrond te verklaren en dat besluit te vernietigen.

6. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen

- wijst het verzoek van verzoeker tot herziening van de uitspraak van 2 juli 2019 af;
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van dit verzoek tot herziening, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de kerk komen.

Aldus gewezen op 3 januari 2020

door mr. Th.C. van Sloten, mr. ing. M. Mouthaan, mr. C. Kool, mw mr. C.I.H. Kerstens-Fockens, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff, drs. W. Pot en mr. C. van Viegen.